

Møteinnkalling

Utvalg:	Kontrollutvalget
Møtested:	Teams-møte
Dato:	18.05.2021
Tid:	16:00

Møteplan:

Kl. 16.00 - 17.00

Kirkevergen presenterer/orienterer om

- Regnskapet for 2020
- Arbeidet med utviklingen av internkontroll systemet i BKF
- Tilpasning til ny personvernlov

Kl. 17.00 -

Saksbehandling

Til varamedlemmene er denne innkallingen til orientering. Dersom det blir aktuelt at varamedlemmer skal møte i møtet vil det bli gitt nærmere beskjed.

Dersom noen av medlemmene ikke kan møte og må melde forfall, blir de bedt om å gjøre dette så tidlig som mulig ved å ringe til Roald Breistein tlf. 97 50 51 52 eller til Hogne Haktorson, tlf. 911 05 982.

Det er planlagt at Roald Breistein møter fra sekretariatet, på dette møtet.

Nils Gunnar Toppe
kontrollutvalgsleder

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevet underskrift

Kopi: Vararepresentanter til kontrollutvalget
Leder i fellesrådet
Revisor
Kirkevergen

Sakliste

Utvals- saknr	Innhald	Arkiv- saknr	U.Off
	Godkjenningssaker		
GK 5/21 GK 6/21	Godkjenning av innkalling og saksliste Godkjenning av møteprotokoll etter møte i kontrollutvalget i BKF 20.04.2021	2020/28	
	Politiske saker		
PS 10/21	Årsregnskap og økonomisk årsberetning 2020 for Bergen kirkelige fellesråd - Uttalelse fra kontrollutvalget	2020/38	
PS 11/21	Kirkevergen orienterer om ny status i arbeidet med utviklingen av internkontroll systemet i BKF	2017/96	
PS 12/21	Revisor presenterer revisjonsplan 2021 for regnskapsrevisjonen i BKF	2020/38	
PS 13/21	Forvaltningsrevisjon av økonomiarbeidet i menighetene og nytt økonomisystem - Status i arbeidet ved Deloitte	2019/84	
PS 14/21	Kurs i regi av Deloitte høsten 2021	2018/53	
PS 15/21	Ekstern revisor ny konkurranse - Fullmakt til kontrollutvalget	2017/83	
PS 16/21	Eventuelt	2020/26	
	Referatsaker		
RS 10/21	Vedtak i fellesrådet 28.04.2021 Årsmelding for kontrollutvalget 2020	2020/25	

Godkjenningssaker
GK 5/21 Godkjenning av innkalling og saksliste

Saksnr: 2020/28-26
Saksbehandler: Roald Breistein

Saksgang

Utvalg	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd	6/21	18.05.2021

Godkjenning av møteprotokoll etter møte i kontrollutvalget i BKF 20.04.2021

Møteprotokoll fra møte i kontrollutvalget 20.04.2021 er lagt ved saken.

Møteprotokoll

Utvalg:	Kontrollutvalget
Møtested:	Teams-møte
Dato:	20.04.2021
Tid:	16:00 - 18:45

Følgende faste medlemmer møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Nils Gunnar Toppe	Leder	
Tord Byrkjeland Berntsen	Nestleder	
Randi Wollan Neuber	Medlem	
Per Kristian Erdal	Medlem	
Bjarte Flaten	Medlem	

Følgende medlemmer hadde meldt forfall:

Navn	Funksjon	Representerer
------	----------	---------------

Følgende varamedlemmer møtte:

Navn	Møtte for	Representerer
------	-----------	---------------

Merknader

Andre som møtte:

Navn	Stilling
Frode Løvlie	Forvaltningsrevisor i Deloitte, fra kl. 18.00
Espen Hordvik	Regnskapsrevisor i Deloitte, t.o.m. sak PS 6/21
Roald Breistein	Vestland fylkeskommune, Sekretariat for kontrollutvalet

Nils Gunnar Toppe
utvalgsleder

Roald Breistein
utvalgssekretær

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevet underskrift

Sakliste

Utvals- saknr	Innhald	Arkiv- saknr	U.Off
	Godkjenningssaker		
GK 3/21 GK 4/21	Godkjenning av innkalling og saksliste Godkjenning av møteprotokoll etter møte i kontrollutvalget 02.02.2021	2020/28	
	Politiske saker		
PS 6/21 PS 7/21 PS 8/21	Vurdering av om Deloitte er uavhengig i relasjon til BKF 2021 Årsmelding for kontrollutvalget i BKF - 2. gangs behandling Forvaltningsrevisjon av økonomiarbeidet i menighetene i nytt økonomisystem - Forslag til prosjektplan	2017/90 2020/25 2019/84	
PS 9/21	Eventuelt	2020/26	
	Referatsaker		
RS 4/21 RS 5/21 RS 6/21	Kontrollutvalget - svar fra fellesrådets leder Invitasjon til FKFs fagkonferanse 2021, Ålesund 1.-2. juni Invitasjon til NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 2021 - Kontroll i pandemi og krise	2020/25 2020/55 2020/90	
RS 7/21	Sak 13-21 Tilsetting av ny kirkeverge fra fellesrådet 24.02.2021	2020/26	
RS 8/21 RS 9/21	Kontrollutvalget i Den norske kyrkja Regler for den norske kirkes kontrollutvalg 2020	2019/25 2017/79	

Godkjenningssaker

GK 3/21 Godkjenning av innkalling og sakliste

Saksprotokoll 20.04.2021 - kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd

Behandling i møtet

Det kom ikke frem noe under dette punktet.

Vedtak

Sakliste og innkalling ble enstemmig vedtatt.

GK 4/21 Godkjenning av møteprotokoll etter møte i kontrollutvalget 02.02.2021

Saksprotokoll 20.04.2021 - kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd

Behandling i møtet

Det kom ikke frem noe under dette punktet.

Vedtak

Møteprotokoll fra møte i kontrollutvalget 02.02.2021 ble enstemmig vedtatt.

Politiske saker

PS 6/21 Vurdering av om Deloitte er uavhengig i relasjon til BKF 2021

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar egenvurderingen fra ansvarlig revisor, Unni-Renate Moe vedr. om Deloitte er uavhengig i relasjon til Bergen kirkelige fellesråd, til etterretning.

Saksprotokoll 20.04.2021 - kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd

Behandling i møtet

Regnskapsrevisor i Deloitte, Espen Hordvik, presenterte egenvurderingen og svarte på spørsmål fra kontrollutvalget.

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Kontrollutvalget tar egenvurderingen fra ansvarlig revisor, Unni-Renate Moe vedr. om Deloitte er uavhengig i relasjon til Bergen kirkelige fellesråd, til etterretning.

PS 7/21 Årsmelding for kontrollutvalget i BKF - 2. gangs behandling

Forslag til innstilling

Fellesrådet godkjenner årsmelding 2020 for kontrollutvalget i BKF.

Saksprotokoll 20.04.2021 - kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd

Behandling i møtet

Kontrollutvalget ønsket at det i punkt 13 blir lagt til følgende kulepunkt:

- Regnskapet til kontrollutvalget for 2020 går frem av note nr. 13 i BKF sitt regnskap

Med denne endringen i årsmeldingen ble forslag til innstilling enstemmig vedtatt.

Innstilling

Fellesrådet godkjenner årsmelding 2020 for kontrollutvalget i BKF.

PS 8/21 Forvaltningsrevisjon av økonomiarbeidet i menighetene i nytt økonomisystem - Forslag til prosjektplan

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjon av økonomiarbeidet i menighetene og nytt økonomisystem fra Deloitte AS, med utgangspunkt i forslag til prosjektplan og ev. innspill under drøftingen i møtet.
2. Ev. ny korrigeret prosjektplan blir å sende sekretariatet innen 19.04.2021.
3. Det blir akseptert en samlet timerressurs på inntil 100 timer.
4. Det blir også akseptert opsjon på ev. presentasjon av rapporten i fellesrådet fakturert etter timeforbruk, inntil 6 timer.
5. Kontrollutvalget ønsker at revisjonsrapport er klar fra Deloitte sin side innen 01.10.2021, ferdig verifisert og med kirkevergens uttalelse vedlagt og/eller innarbeidet, slik at den kan behandles i kontrollutvalget i møte 19.10.2021 og i fellesrådet 27.10.2021.

Saksprotokoll 20.04.2021 - kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd

Behandling i møtet

Forvaltningsrevisor i Deloitte, Frode Løvlie, presenterte forslag til prosjektplan for forvaltningsrevisjon av økonomiarbeidet i menighetene og nytt økonomisystem og svarte på spørsmål fra kontrollutvalget.

Det kom ikke frem noen forslag til endringer i prosjektplanen, det betyr at punkt 2 utgår.

Med denne endringen ble slikt vedtak enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjon av økonomiarbeidet i menighetene og nytt økonomisystem fra Deloitte AS, med utgangspunkt i forslag til prosjektplan og ev. innspill under drøftingen i møtet.
2. Det blir akseptert en samlet timerressurs på inntil 100 timer.
3. Det blir også akseptert opsjon på ev. presentasjon av rapporten i fellesrådet fakturert etter timeforbruk, inntil 6 timer.
4. Kontrollutvalget ønsker at revisjonsrapport er klar fra Deloitte sin side innen 01.10.2021, ferdig verifisert og med kirkevergens uttalelse vedlagt og/eller innarbeidet, slik at den kan behandles i kontrollutvalget i møte 19.10.2021 og i fellesrådet 27.10.2021.

PS 9/21 Eventuelt

Forslag til vedtak

Saken blir lagt frem uten forslag til vedtak.

Saksprotokoll 20.04.2021 - kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd

Behandling i møtet

I forbindelse med dette møtet gjennomførte regnskapsrevisor Espen Hordvik i Deloitte et 2-timers kurs i innføring i regnskap for kontrollutvalget.

Vedtak

Det ble ikke gjort vedtak i saken.

Referatsaker

RS 4/21 Kontrollutvalget - svar fra fellesrådets leder

Saksprotokoll 20.04.2021 - kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd

Behandling i møtet

Det ble fattet slikt enstemmig vedtak.

Vedtak

Referatsaken ble tatt til orientering.

RS 5/21 Invitasjon til FKTs fagkonferanse 2021, Ålesund 1.-2. juni

Saksprotokoll 20.04.2021 - kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd

Behandling i møtet

Det ble fattet slikt enstemmig vedtak.

Vedtak

Referatsaken ble tatt til orientering.

RS 6/21 Invitasjon til NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 2021 – Kontroll i pandemi og krise

Saksprotokoll 20.04.2021 - kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd

Behandling i møtet

Det ble fattet slikt enstemmig vedtak.

Vedtak

Referatsaken ble tatt til orientering.

RS 7/21 Sak 13-21 Tilsetting av ny kirkeverge fra fellesrådet 24.02.2021

Saksprotokoll 20.04.2021 - kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd

Behandling i møtet

Det ble fattet slikt enstemmig vedtak.

Vedtak

Referatsaken ble tatt til orientering.

RS 8/21 Kontrollutvalget i Den norske kyrkja

Saksprotokoll 20.04.2021 - kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd

Behandling i møtet

Det ble fattet slikt enstemmig vedtak.

Vedtak

Referatsaken ble tatt til orientering.

RS 9/21 Regler for den norske kirkes kontrollutvalg 2020

Saksprotokoll 20.04.2021 - kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd

Behandling i møtet

Det ble fattet slikt enstemmig vedtak.

Vedtak

Referatsaken ble tatt til orientering.

Politiske saker
PS 10/21 Årsregnskap og økonomisk årsberetning 2020 for Bergen kirkelige
fellesråd - Uttalelse fra kontrollutvalget

Saksnr: 2020/38-28
Saksbehandler: Roald Breistein

Saksgang

Utvalg	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd	10/21	18.05.2021

Årsregnskap og økonomisk årsberetning 2020 for Bergen kirkelige fellesråd - Uttalelse fra kontrollutvalget

Forslag til uttalelse

Kontrollutvalget vedtar slik uttalelse om BKF sitt årsregnskap og økonomisk årsberetning for 2020.

1. Kontrollutvalget merker seg at driftsregnskapet viser et netto driftsresultat på kr 5.131.305 og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 0.
2. Kontrollutvalget merker seg videre at BKF har tilfredsstillende lånegjeld, driftsresultat og disposisjonsfond for 2021 som ligger innenfor anbefalingene til Riksrevisjonen og Teknisk beregningsutvalg (TBU).
3. På bakgrunn av det som kommer frem i revisjonsrapport nr. 3 fra Deloitte ber kontrollutvalget om at kirkevergen kommer i møte 19.10.2021 for å redegjøre for hva som er/vil bli gjort i forhold til anbefalingene i rapporten.
4. Ut over det som er nevnt over, revisjonsmeldingen av 28.04.2021 og revisjonsrapport nr. 3 fra Deloitte, har kontrollutvalget ikke merknader til BKF sitt årsregnskap for 2020.

Sammendrag

Formålet med denne saken er at kontrollutvalget skal få gi sin uttalelse til årsregnskap og økonomisk årsberetning før saken behandles i arbeidsutvalget og fellesrådet.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevet underskrift

Vedlegg

- 1 2021 03 25 Signert årsregnskap 2020 BKF
- 2 Signert økonomisk årsberetning 2020 BKF
- 3 Bergen Kirkelige Fellesråd - revisjonsberetning 2020
- 4 Bergen Kirkelige Fellesråd - revisjonsrapport 2020

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Kontrollutvalg i norske kommuner og fylkeskommuner skal gi uttalelse til årsregnskapet. Rådmannen sin årsmelding skal også følge saken, og revisor skal redegjøre for om det er vesentlige avvik mellom årsmeldingen og årsregnskapet. Det er så formannskapet som innstiller overfor kommunestyret, i saken om regnskapet.

Slik sekretariatet ser det vil det være naturlig å behandle årsregnskap og økonomisk årsrapport for Bergen kirkelige fellesråd (BKF) på samme måte som i norske kommuner. Det blir her vist til

«Forskrift om økonomiforvaltningen for kirkelige fellesråd og menighetsråd i Den norske kirke» § 5.7. Denne forskriften gjelder for regnskapsåret 2020. Fra 01.01.2021, altså fra regnskapsåret 2021, gjelder ny forskrift «Forskrift om økonomiforvaltningen i sokn i Den norske kirke»

Det blir videre vist til regler for kontrollutvalget i BKF § 2 der det bl.a. står:

«Kontrollutvalget skal påse at BKF's regnskaper blir revidert på en betryggende måte.»

Arbeidsutvalget (AU) vil være organ tilsvarende formannskapet i en kommune og fellesrådet vil være organ tilsvarende kommunestyret.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalget har vedtakskompetanse til å gi uttalelse i denne saken, jf. regler for kontrollutvalget § 4 der det står bl.a. dette:

«Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og se til at dette følger gjeldende bestemmelser og standarder for revisjon.»

Kontrollutvalget mottar kopi av revisors revisjonsberetning og avgir uttalelse om årsregnskapet til Fellesrådet. Kontrollutvalget skal se til at revisors merknader blir fulgt opp.»

Vurderinger og virkninger

Sekretariatet fikk lovnad høsten 2020 om at regnskap og økonomisk årsrapport ville være ferdig fra BKF's side slik at Deloitte fikk nok tid til å ferdigstille sin revisjon og levere revisjonsmelding til oss innen 11.03.2021. Planen var da at saken skulle behandles i kontrollutvalget 06.04.2021. Det viste seg imidlertid, av ulike årsaker, at den endelige ferdigstillingen av årsregnskapet ble betydelig forsinket. Dette betydde også at Deloitte ikke fikk gjort ferdig sitt revisjonsarbeid før møteinnkallingen skulle vært sendt ut hvilket førte til at møtet 06.04.2021 måtte utsettes til 20.05.2021. Regnskapet rakk ikke dette møtet heller da det var ferdig revidert først 28.04.2021.

Årsregnskapet er lagt frem av kirkevergen, og inneholder driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap og noteopplysninger. I tillegg har kirkevergen lagt frem økonomisk årsberetning for 2020. Alt dette går frem av vedlegg 1 og 2.

BKF sin revisor, Deloitte, har lagt frem revisjonsberetning datert 28.04.2021, vedlegg 3. Sekretariatet har bl.a. merket seg at revisor skriver dette i sin revisjonsmelding:

«Vi har revidert årsregnskapet for Bergen Kirkelige Fellesråd som viser netto driftsresultat på kr 5.131.305 og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 0.»

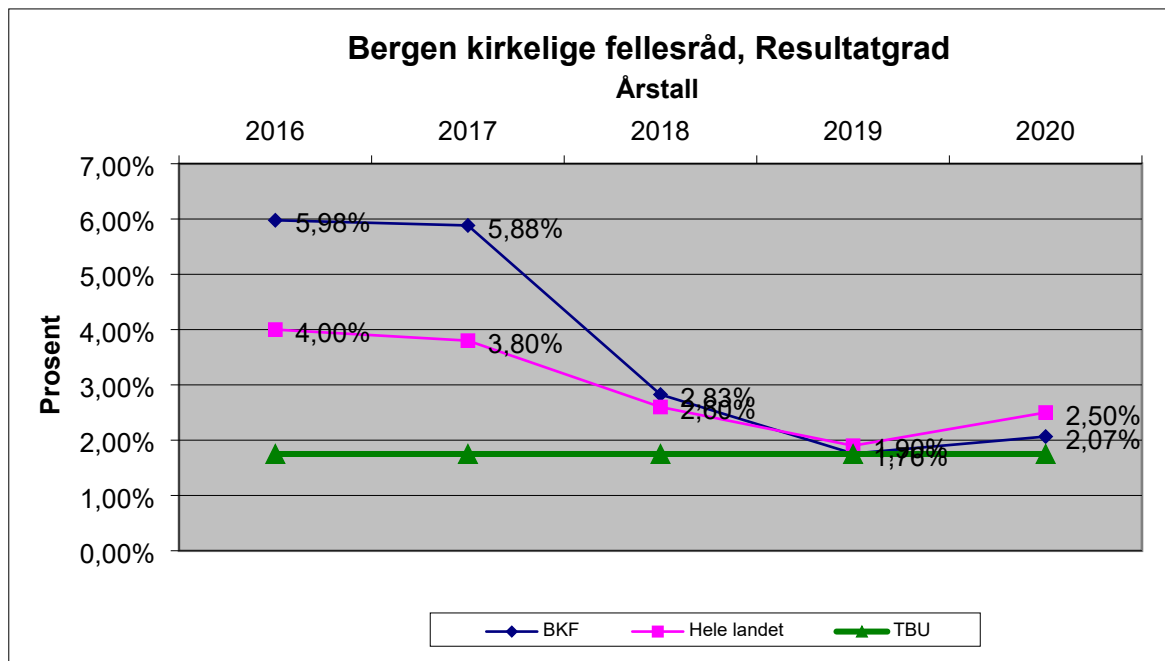
«Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Bergen Kirkelige Fellesråd per 31. desember 2020, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.»

Vi fikk også kopi av revisjonsrapport nr. 3 for 2021 fra Deloitte til BKF som har som formål å gi en oppsummering av vesentlige forhold som Deloitte er blitt kjent med i løpet av revisjonen, vedlegg 4. Denne revisjonsrapporten inngår også som en del av saksbehandlingen til regnskapssaken i kontrollutvalget. På bakgrunn av den gjennomførte revisjonen har Deloitte gitt noen anbefalinger til BKF på forhold som bør og kan forbedres. Kontrollutvalget bør ut fra dette vurdere om de skal be

kirkevergen om å komme inn i første møte til høsten for å gjøre rede for hva som er/vil bli gjort for å rette opp i disse anbefalingene.

Sekretariatet registrerer at netto driftsregnskap er positivt med kr. 5 131 305 dvs. netto resultatgrad på 2,07 % (Satt opp mot sum driftsinntekter). Gjennomsnitt for alle kommunene i Norge (utenom Oslo) ligger ifølge opplysninger fra SSB på netto resultatgrad på 2,5 % i 2020. Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) anbefaler at en over tid bør ha netto resultatgrad på 1,75 prosent for å ha en forsvarlig økonomisk drift. Slik sekretariatet ser det vil det være naturlig at kirkelige fellestråd også måles opp mot disse tallene.

For Bergen kirkelige fellestråd har netto resultatgrad vært slik de siste 5 årene: 2016 (+ 5,98 %), 2017 (+ 5,88 %), 2018 (+ 2,83 %), 2019 (+ 1,76 %) og 2020 (+ 2,07 %), se graf nedenfor. Som vi ser av disse tallene har BKF et resultat som i 2020 er over anbefalingen fra TBU men noe under snittet i kommunene. Netto driftsresultat viser hva en har igjen etter at alle driftsutgifter, inklusive renter og avdrag er dekket. Driftsresultatet påvirker i stor grad BKF sin handlefrihet og evne til å tåle svingninger i økonomien.

Riksrevisjonen la 16.02.2015 fram Dokument 3:5 (2014 - 2015) «Riksrevisjonens undersøkelse av kommunenes låneopptak og gjeldsbelastning». Her er det undersøkt sammenhengen mellom høy lånegjeld i kommunene, sum driftsinntekter og disposisjonsfond. Riksrevisjonen anbefaler at kommunene ikke bør ha mer enn 75 % av driftsinntektene i langsiktig lånegjeld. BKF har ingen langsiktig lånegjeld. Disposisjonsfondet er på 10,7 % av driftsinntektene. Riksrevisjonen anbefaler her minst 5 %. BKF har på bakgrunn av dette både tilfredsstillende lånegjeld, driftsresultat og disposisjonsfond for 2020.

Sekretariatet har merket seg bl.a. følgende fra kirkevergen sin uttalelse i økonomisk årsberetning:

«Driftsregnskapet viser et mindreforbruk før disposisjoner 5,1 millioner kroner. Av dette er i henhold til budsjettvedtak 2,7 millioner kroner overført til investeringsregnskapet og 0,7 millioner kroner overført til bundet driftsfond for trosopplæring.»

«Kirkevergen har gjennom økonomirapportene og muntlige orienteringer i 2020 informert fellesrådet om at BKF har en krevende økonomisk situasjon for virksomhetsområdet Kirkelig virksomhet og administrasjon, hovedsakelig knyttet til manglende finansiering av stillinger i størrelsesorden 8 millioner kroner.

Fellesrådet har bedt kirkevergen se på kostnader og kostnadsstruktur for å finne inndekning, og gjøre endringer for å få en bærekraftig økonomi. Fellesrådet har i tillegg ved budsjettbehandlingen i desember 2020 bedt kirkevergen om å starte nedbemanning med effekt på 2 millioner kroner i 2021.

Koronaåret har naturlig nok påvirket organisasjonen gjennom året. Kirken omstilte seg raskt og etablerte nye arbeidsmåter for å ivareta sitt samfunnsoppdrag. Det har særlig vært fokus på å ivareta arbeidet knyttet til begravelser, diakoni, konfirmasjon, dåp og gudstjenester. Vi har gjennomført Drive in gudstjenester med stort hell. Vi flyttet møter, gudstjenester, babysang og annen aktivitet over på nett. På mange gudstjenester på nett har det vært større deltakelse enn det som tradisjonelt er vanlig på fysiske gudstjenester. Det diakonale arbeidet har blitt prioritert. I samfunnet har flere enn vanlig blitt isolert og har hatt større behov for kontakt. Diakonene våre, andre ansatte og frivillige har brettet opp ermene og funnet nye måter for kontakt og omsorg.»

Kontrollutvalget har som oppgave å gi uttalelse til BKF sitt årsregnskap. Uttalelsen blir gitt med bakgrunn i fremlagt årsregnskap og økonomisk årsberetning fra administrasjonen, revisjonsmeldingen og revisjonsrapport nr. 3 fra revisor. Kontrollutvalget tar selv stilling til hvilke forhold som skal omtales i uttalelsen. Det vil være naturlig å ta med spesielle forhold som blir omtalt i revisjonsberetningen og eventuelle revisjonsrapporter og nummererte brev. Uttalelsen skal sende til fellesrådet, med kopi til arbeidsutvalget.

Konklusjon

Det blir anbefalt at kontrollutvalget kommenterer et netto driftsresultat på kr 5.131.305 og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 0.

Videre blir det anbefalt at kontrollutvalget kommenterer at BKF har både tilfredsstillende lånegjeld, driftsresultat og disposisjonsfond for 2020. På bakgrunn av det som kommer frem i revisjonsrapport nr. 3 fra Deloitte mener sekretariatet at kontrollutvalget bør be kirkevergen om å komme i møte 19.10.2021 for å redegjøre for hva som er/vil bli gjort i forhold til anbefalingene i rapporten.

Kontrollutvalget sin uttalelse og revisjonsberetningen er to selvstendige dokumenter, som følger saken videre via arbeidsutvalget til fellesrådet.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

ÅRSREGNSKAP 2020

Bergen, 24.02.2021

Bjerg Sveinall Øgaard
.....

Bjerg Sveinall Øgaard
leder Bergen kirkelige fellesråd

Asbjørn Vilkenen
.....

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Årsregnskap investering

<u>Kontonavn</u>	<u>Note</u>	<u>Regnskap</u>	<u>Rev.budsjett</u>	<u>Oppr.budsjett</u>	<u>Regnskap</u>
		<u>01.01.2020 -</u> <u>31.12.2020</u>	<u>01.01.2020 -</u> <u>31.12.2020</u>	<u>01.01.2020 -</u> <u>31.12.2020</u>	<u>01.01.2019 -</u> <u>31.12.2019</u>
Investeringer i anleggsmidler	5,6,12	103 256 856,70	102 920 000	136 500 000	81 372 955
Refusjon til menighetsråd		300 000			
Moms generell komp.ordn.inv.	5	25 181 827,97	23 000 000	-	16 785 442
Utlån, kjøp av aksjer, andeler o.l.		-	-	-	-
Dekning av tidl.års udekket		4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000
Avsetninger	8	22 554 616	43 760 000		56 035 505
ÅRETS FINANSIERINGSBEHOV		155 293 300	173 680 000	140 500 000	158 193 902
Finansiert slik:					
Inntekter fra salg av driftsmidler/fast eiend.	5,6,15	-88 500	-100 000	-	-2 464 475
Refusjoner		-25 331 828	-23 000 000	-	-16 785 442
Tilskudd til investeringer	2	-86 609 400	-87 410 000	-88 000 000	-121 448 400
Mottatte avdrag på utlån, aksjesalg, andeler mv.	7	-476		-	-1 667
Sum ekstern finansiering		-112 030 204	-110 510 000	-88 000 000	-140 699 983
Overført fra driftsregnskapet		-2 689 388	-2 800 000	-	-3 210 545
Bruk av avsetninger	8	-40 573 708	-60 370 000	-52 500 000	-14 283 373
Bruk av tidligere års udisponert		-43 263 096	-63 170 000	-52 500 000	-17 493 919
SUM FINANSIERING		-155 293 300	-173 680 000	-140 500 000	-158 193 902
Udekket/udisponert		0	0	0	0

Årsregnskap drift

Navn	Note	Regnskap	Rev.budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap
		01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2020- 31.12.2020	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
INNTEKTER					
Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	1,12	-21 898 274,58	-20 620 000	-21 120 000	-24 036 934
Refusjoner/overføringer		-34 895 904,60	-35 603 938	-20 265 081	-36 648 425
Kalk. inntekt ved komm. tj.ytingsavtale		-169 900,00	-170 000	0	-149 244
Statlige tilskudd		-25 404 937,00	-24 868 758	-24 118 758	-24 913 259
Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	2	-165 936 479,00	-166 940 246	-167 208 046	-162 097 600
Tilskudd fra fellesråd/menighetsråd		-	0	0	0
Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler		-118 893,24	0	0	-106 445
SUM DRIFTSINNTEKTER		-248 424 388,42	-248 202 942	-232 711 885	-247 951 907
UTGIFTER					
Lønn og sosiale utgifter	3,4	101 337 179,41	101 801 804	113 889 804	102 127 395
Kjøp av varer og tjenester	12,13	113 121 182,24	111 365 593	111 199 593	113 836 756
Refusjoner/overføringer		24 296 024,12	25 000 000	8 661 143	25 717 668
Kalk. utg. ved komm. tj.ytingsavtale		169 900,00	170 000	0	149 244
Tilskudd og gaver		6 946 646,90	6 507 000	4 628 000	5 612 675
SUM DRIFTSUTGIFTER		245 870 932,67	244 844 397	238 378 540	247 443 737
BRUTTO DRIFTSRESULTAT		-2 553 455,75	-3 358 545	5 666 655	-508 171
Renteinntekter og utbytte		-2 589 793,15	-2 475 000	-1 800 000	-3 851 252
Renteutgifter og låneomkostninger		11 943,46			
Netto finansinntekter/-utgifter		-2 577 849,69	-2 475 000	-1 800 000	-3 851 252
Avskrivninger	5,6	24 562 573,48	20 000 000	0	22 621 619
Motpost avskrivninger	5,6	-24 562 573,48	-20 000 000	0	-22 621 619
NETTO DRIFTSRESULTAT		-5 131 305,44	-5 833 545	3 866 655	-4 359 422
Interne finansieringstransaksjoner:					
Bruk av udisponert fra tidl. år (overskudd)		-	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	8	-69 125	0	-3 866 655	-3 554 672
Bruk av bundne fond	8	-129 727	0	0	-20 052
Sum bruk av avsetninger		-198 852	0	-3 866 655	-3 574 724
Avsatt til disposisjonsfond	8	1 908 378	2 313 545	0	4 226 660
Avsatt til bundne fond	8	732 391	720 000	0	496 940
Overført til investeringsregnskapet		2 689 388	2 800 000	0	3 210 545
Sum avsetninger		5 330 157	5 833 545	0	7 934 146
REGNSKAPSMESSIG OVER/UNDERSKUDD		0	0	0	0

Årsregnskap Balanse

Navn	Note	Regnskap	Regnskap
		01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
EIENDELER:			
Anleggsmidler		1 177 183 531	1 077 661 547
Faste eiendommer og anlegg	5	1 100 857 583	998 903 563
Utstyr, maskiner og transportmidler	1,6,12	7 663 203	10 094 762
Utlån	7	1 044 135	1 044 135
Aksjer og andeler	7,12	67 618 609	67 619 086
Omløpsmidler		198 800 002	195 409 903
Aksjer og andeler	7	7 000	7 000
Kortsiktige fordringer	9	26 664 286	35 002 518
Kasse, bankinnskudd		172 128 716	160 400 385
SUM EIENDELER:		<u>1 375 983 532</u>	<u>1 468 481 353</u>
EGENKAPITAL OG GJELD:			
Egenkapital		-1 331 463 774	-1 243 518 964
Kapitalkonto	15	-1 177 183 532	-1 077 661 547
Uindekket i inv.regnskapet		0	4 000 000
Disposisjonsfond	8	-26 640 275	-24 801 022
Bundne investeringsfond	8	-516 742	-816 742
Ubundne investeringsfond	8	-125 026 040	-142 745 132
Bundne driftsfond	8	-2 097 185	-1 494 521
Gjeld		-44 519 759	-29 552 486
Kortsiktig gjeld			
Annen kortsiktig gjeld	10	-44 519 759	-29 552 486
SUM EGENKAPITAL OG GJELD:		<u>-1 375 983 532</u>	<u>-1 302 623 936</u>

Note 1 Regnskapsprinsipper

Regnskapet for Bergen kirkelige fellesråd er satt opp etter de samme prinsipper som gjelder for kommunesektoren, samt forskrift om økonomiforvaltningen for kirkelige fellesråd og menighetsråd i Den norske kirke og God kommunal regnskapskikk (GKRS).

Note 2 Tilskudd fra Bergen kommune

BKF mottar tilskudd fra Bergen kommune i tråd med Kirkelovens paragraf 15. Tilskuddet fordeler seg som følger.

Drift:	
Formål Den Norske Kirke	94 826 920
Formål Gravplass	51 371 139
Formål Kirkelig administrasjon	18 271 485
Påskefest	157 935
Korona - ekstraordinær tiltakspakke	1 309 000
Sum	165 936 479

Investering:	
Formål Kirker	33 623 500
Formål Vernede kirker	18 199 400
Formål Gravplass, kapell og krematorium	33 086 500
Sum	84 909 400

Note 3 Lønn

Lønn	83 981 000
Arbeidsgiveravgift	11 523 531
Pensjonsutgifter	5 240 628
Annen godtgjørelse	592 020
Sum	101 337 179

Herav ytelser til ledende personer:	1 110 349
-------------------------------------	-----------

Note 4 Pensjonsforpliktelse

Alle ansatte har tjenestepensjonsordning i Bergen kommunale pensjonskasse (BKP) i samsvar med gjeldende tariffavtale. Arbeidsgivers andel av premie er utgiftført med kr 5.240.628 inkl. AFP.

I 2020 er pensjonspremien for 3. og 4. kvartal, samt årets regulerings- og rentegarantipremie dekket fra premiefond, totlt kr 5.708.410. Ansatte betaler 2 % av premien.

Pensjonsforpliktelser og pensjonmidler er ikke balanseført.

Før årsoppgjørsposteringer i pensjonskassens regnskap har BKF pr 31.12.20 kr 8.239.399 innestående på premiefond.

Fra 2020 tar BKF tilbake ansvaret for å dekke løpende betjening av avtale knyttet til oppsatte rettigheter for tidligere ansatte i forvatningsenheten i BKF, senere Akasia AS.

Pensjonsmidlene knyttet til denne ordningen er i 2020 flyttet fra Akasia pensjonskasse til Bergen kommunale pensjonskasse.

Estimert forpliktelse/midler 31.12.20	BKF	Akasia
Brutto påløpt forpliktelse	209 187 104	163 206 503
Pensjonsmidler	219 345 160	188 104 418
Netto pensjonsforpliktelse	-10 158 056	-24 897 915

Medlemsstatus

Antall aktive	244	5
Antall oppsatte	559	900
Antall pensjonister	145	137

Note 5 Faste eiendommer og anlegg

Avskrivningstid	År
Kirker	50
Eiendom for utleie	10-25
Gravplasser, kapell o.l.	50-80

	31.12.2019	Hist.verdi inkl. oppskr.	Akkumulert avskrivning	Årets aktivering	Årets avgang	Årets nedskrivning	Årets avskrivning	Verdi pr. 31.12.2019
Kirker	586 813 915	828 672 651	241 858 736	66 245 178			13 640 750	639 418 344
Eiendom for utleie	8 930 137	15 105 260	6 175 123		0 4 203 641		598 275	4 128 221
Gravplasser, kapell o.l.	403 159 512	457 708 888	54 549 377	62 190 082			8 038 574	457 311 019
Sum	998 903 564	1 301 486 799	302 583 236	128 435 260	4 203 641	0	22 277 598	1 100 857 583

Gnr 163, bnr 8, Møllendalsveien 56 er pr 01.04.20 overdratt vederlagsfritt til Bergen kommune.

Note 6 Inventar, utstyr, maskiner og transportmidler

Avskrivningstid	År
Inventar	10-14
Data utstyr	5
Systemer/programvare	5-10
Traktorer	10
Gravemaskiner	10
Biler	10
Maskiner	10
Verktøy og lette mask.	3

	31.12.2019	Akkumulert ansk.kost	Akkumulert avskrivning	Årets aktivering	Årets avgang	Årets nedskrivning	Årets avskrivning	Verdi pr. 31.12.2020
Inventar	2 656 319	4 061 786	1 405 467				382 716	2 273 603
IT-utstyr	1 906 202	3 717 361	1 811 159				338 941	1 567 261
Systemer/programvare	1 640 856	3 925 868	2 285 011				229 470	1 411 387
Traktorer	531 015	2 055 526	1 524 511				205 552	325 462
Anleggsmaskiner, gravemaskiner	265 200	1 020 750	755 550				102 075	163 125
Biler	2 762 053	13 928 263	11 166 209		146 584		905 043	1 710 426
Maskiner	333 116	1 216 075	882 959				121 177	211 939
Sum	10 094 760	29 925 629	19 830 865	-	146 584	-	2 284 974	7 663 203

Avskrivningsbeløpet for inventar gjelder leie av Sandviken menighetshus og kontorer i Storetveit menighet. Storetveit menighet, oppgradering av kontorer, vil bli fratrukket husleie frem til år 2022. Sandviken menighetshus, leien dekket frem til 30.11.2030.

Note 7 Aksjer og andeler

Aksjer:

Selskap	Eierandel	Balanseført verdi
Akasia AS	100,0 %	67 601 656
Kirkepartner AS	7,9 %	16 953

Akasia AS har etter balansedato inngått intensjonsavtale med Bergen kommune om mulig salg av barnehager. Bokført verdi av aksjene vil bli vurdert på nytt når eventuelt salg er gjennomført.

Det er i løpet av året solgt 2 aksjer i Kirkepartner AS til andre fellesråd i henhold til avtale.

Bergen kirkelige fellesråd har i 2018 ytet et ansvarlig lån på kr 1.044.135 til Kirkepartner AS. Lånet er avdragsfritt i 5 år og nedbetales deretter over 2 år.

Omløpsmiddel:

Andel Bildelingen	7 000
-------------------	-------

Note 8 Avsetninger

Spesifikasjon over fond, avsetning til og bruk av fond 2020

Type fond	IB	Årets avsetninger	Årets bruk avsetninger	UB
Disposisjonsfond	-24 801 022	-1 908 378	69 125	-26 640 275
Bundne driftsfond	-1 494 521	-732 391	129 727	-2 097 185
Ubundne investeringsfond	-142 745 132	-22 554 616	40 273 708	-125 026 040
Bundne investeringsfond	-816 742		300 000	-516 742
Sum	-169 857 417	-25 195 385	40 772 560	-154 280 242

Note 9 Kortsiktig fordring

Kortsiktig fordring består av følgende poster:

Momskompensasjonskrav	11 516 058
Kundefordringer	3 135 467
Lønn og lønnsrefusjoner	357 908
Forskuddsbetalte kostnader Akasia kirke og gravplass	10 271 533
Andre forskuddsbetalte kostnader	288 107
Annen kortsiktig fordring	1 095 213
Sum	26 664 286

Note 10 Kortsiktig gjeld

Kortsiktig gjeld består av følgende poster:

Leverandørgjeld	28 656 945
Skyldig offentlige avgifter	5 942 664
Feriepenger	9 284 891
Annen kortsiktig gjeld	635 259
Sum	44 519 759

Note 11 Budsjett

Opprinnelig budsjett ble vedtatt 11.12.2019.

Budsjettet er revidert 28.10.20 og 09.12.20

Note 12 Nærstående parter

Bergen kirkelige fellesråd forvalter eierskapet i Akasia AS på vegne av soknene i Bergen.
 Akasia kirke og gravplass AS er et egenregiselskap som leverer tjenester til BKF.
 Akasia AS eier 100 % av aksjene i Akasia kirke og gravplass AS.

Pr 31.12.2020 er det inngått følgende avtaler mellom Bergen kirkelige fellesråd og Akasia kirke og gravplass AS:

Avtale om leveranse av FM-tjenester

- Løpende driftsavtaler (SLA) innen
  - Renhold, service, drift og vedlikehold av bygninger
  - Service, drift og vedlikehold av utomhusanlegg
  - Gravferdstjenester
  - Regnskap og lønn BKF og menighetene (januar-mars)
  - Tilsyn og drift av utleiebygg

Transaksjoner i 2020

	Faktura fra Akasia konsern til BKF (ekskl . Mva)	Faktura fra BKF til Akasia-konsern ***)
Akasia kirke og gravplass AS *) og **)	110 860 452	834
Akasia AS ***)		10 347 521
Akasia Barnehage AS		32 582
	110 860 452	10 380 937
*) Herav faste driftsavtaler	54 764 203	
***) Herav ført i investeringsregnskapet	44 597 944	
***) Gjelder utgifter betalt av BKF som er viderefakturert til Akasia		

Note 13: Revisjon

Regnskapsrevisjon	460 735
Risikoanalyse / kontrollutvalget	117 836
Annen bistand	195 805
Sum	774 376

Note 14: Endring i arbeidskapital

	Regnskap 2020	Regnskap 2019
Omløpsmidler 31.12	198 800 002	195 409 903
Kortsiktig gjeld 31.12	- 44 519 759	-29 552 486
Arbeidskapital 31.12	154 280 243	165 857 417
Arbeidskapital 01.01	165 857 417	118 956 408
Endring AK i balansen (A)	- 11 577 174	46 901 009
Anskaffelse av midler		
Inntekter driftsdel	250 844 284	251 138 175
Inntekter investering	88 976	2 466 142
Innbetalinger ved eksterne transaksjoner	111 941 228	138 233 842
Sum anskaffelse av midler (B)	362 874 488	391 838 159
Anvendelse av midler		
Utgifter driftsdel	245 712 976	247 292 354
Utgifter investering	128 438 686	97 644 796
Utbetalinger ved eksterne transaksjoner	300 000	
Sum anvendelse av midler (C)	374 451 662	344 937 150
Endring arbeidskapital (B-C)	- 11 577 174	46 901 009

Note 15
KAPITALKONTO 2020

DEBET		KREDIT		
		IB, kap.kto:	1 077 661 547	
03	Salg av fast eiendom*	4 203 641		
02	Avskrivning/nedskrivning fast eiendom	22 277 598		
11	Salg av aksjer og andeler Nedskrevet aksjer og andeler	476		
06	Avdrag på utlån Nedskrevet utlån			
04	Salg biler, mask., inv., utst.	146 584		
02	Avskrivning av biler, mask., inv., utst.	2 284 975		
	Oppskrevet / overtatt ekst. lån			
12	Bruk av lånemidler			
	Urealisert kurstap i år Tilbakeført urealisert kursg. forr. år			
	UB, kap.kto:	1 177 183 532		
		01	Aktivering av fast eiendom Oppskrevet fast eiendom	128 435 260
		10	Kjøp av aksjer og andeler Oppskrevet aksjer og andeler	
			Utlån Oppskrevet utlån	
			Kjøp av biler, maskiner, inv., utstyr Oppskrevet biler, maskiner, inv., utst.	
			Nedskrevet / overført ekst. lån Avdrag ekst. lån	
			Tilb.ført ureal.kurstap forr. år Tilbakeført lån av lånefondet	
SUM DEBET			SUM KREDIT	1 206 096 806
				1 206 096 806

* se note 5, 6 og 7

Fellesrådets økonomi 2020

Investeringsregnskap

(tall i parentes gjelder tilsvarende tall for 2019)

(millioner kroner)	Regnskap 2020	Revidert budsjett 2020	Opprinnelig budsjett 2020	Regnskap 2019
Investeringer i anleggsmidler	128,4	125,9	136,5	98,2
Refusjon til menighetsråd	0,3			
Dekning av tidl.års udekket	4,0	4,0	4,0	4,0
Avsetninger	22,6	43,8	-	56,0
Årets finansieringsbehov	155,3	173,7	140,5	158,2
Finansiert slik:				
Inntekter fra salg av driftsmidler/fast eiend.	-0,1	-0,1		-2,5
Refusjoner	-25,3	-23,0		-16,8
Tilskudd til investeringer	-86,6	-87,4	-88,0	-121,4
Sum eksternt finansiering	-112,0	-110,5	-88,0	-140,7
Overført fra driftsregnskapet	-2,7	-2,8	-	-3,2
Bruk av avsetninger	-40,6	-60,4	-52,5	-14,3
Sum finansiering	-155,3	-173,7	-140,5	-158,2
Udekket/udisponert	0,0	-	-	-

Det er investert totalt 128,4 (98,2) millioner kroner (inkl mva) i anleggsmidler, hvorav 62,1 (64,1) til gravplasser og 66,6 (33,8) millioner kroner til kirkebygg. I tillegg er det overført kr 300.000 i tilskudd (dekket fra bundet investeringsfond) til menighetsråd.

Investering kirkebygg har følgende fordeling:

- Middelalderkirker 31,7 millioner kroner
- Rehabilitering kirkebygg 34,0 millioner kroner
- Nye kirkebygg 0,6 millioner kroner

Gravplass

Året har vært preget av arbeidene på det største gravplassprosjekt i BKF's historie, anleggelsen av den 26 dekar store Antveit gravplass med 4500 graver og all infrastrukturen som skal til på en moderne gravplass. Navnet minnelund på Anveit er også påbegynt, for å kunne stå ferdig samtidig som gravplassen. Totalt er det investert 46,3 millioner kroner på gravplassen i løpet av året. Gravplassen ferdigstilles i 2021.

Åsane kirkegård har fått det tredje og siste minnesmerket i navnet minnelund og dermed fikk vi 144 nye graver i navnet minnelund. Forprosjekt på nytt minnesmerke på navnet minnelund i Fyllingsdalen gravplass har også blitt gjennomført. Ellers er det arbeidet med forprosjekt og utredninger på Solheim kapell og mur, navnet minnelund på Møllendal, deler av Fana kirkegård, Mjeldheim gravplass og gjerde på Møllendal gravplass.

Det har vært utført arbeider med masseutskiftning på Loddefjord gravplass og Solheim gravplass, og det er gjennom året arbeidet med å etablere vannmålere på alle gravplassen.

Det har videre vært arbeidet med reguleringen av Tennebekk gravplass og utredning av kjøreporter på gravplassene. På grunn av de store arbeidene med Antveit gravplass er flere av prosjektene på Møllendal gravplass utsatt til 2021.

På Møllendal krematorium har vi rehabilitert begge ovner samt bygget om den ene ovnen for å kunne ta imot større kister.

Tidligere års udekket underskudd knyttet til kjøp av gravplassareal i Åsane og på Øvsttun er også i 2020 regulert ned med 4,0 millioner kroner, og med det er hele investeringen finansiert.

Kirkebygg

Korskirken og Domkirken gjennomgår total rehabilitering. I 2020 har hovedaktiviteten vært utsiden av Domkirken. Murverket på kirkeskipet er ferdig rehabilitert. I tillegg holder en på å legge nytt tak som blir ferdigstilt våren 2021. På Korskirken er tårnet og kirkedørene ferdigstilt.

Ved siden av rehabiliteringsprosjektene på Domkirken og Korskirken er det største enkeltprosjektet knyttet til nytt tak på Fyllingsdalen kirke. Arbeidet startet opp sommeren 2020, og fullføres i 2021. Når kirken likevel er stengt benytter vi anledningen til å gjennomføre nødvendige innvendige rehabiliteringsarbeider. Fyllingsdalen kirke, reist i 1976, er den yngste av alle landets listeførte kirker. Dette setter særlige krav til materialvalg og samarbeid med Riksantikvaren. 50 % av midlene benyttet til rehabilitering kirkebygg i 2020 gjelder Fyllingsdalen kirke.

For de øvrige kirkebyggene er det også store vedlikeholdsetterslep. Vi arbeider planmessig med å gjennomføre tilstandsanalyser for alle kirkebyggene for å avdekke behov og anslå fremtidig investeringsbehov. Bare for Johanneskirken alene er rehabiliteringsbehovet anslått til nærmere 100 millioner kroner (ekskl mva). I 2020 har kirken fått nye tak på sakristiene og et nytt sidealter inne.

Øvrige prosjekter prioriteres med utgangspunkt i gjennomførte tilstandsanalyser. I 2020 har vi blant annet rehabilitert St. Markus kirke utvendig og innvendige vegger i Storetveit kirke. En stor rehabilitering av Nykirken er påbegynt, og det er etablert/oppgradert kontorer i flere av kirkene.

Kirken i Bergen ønsker å ta sin del av ansvaret for klimaforbedrende tiltak og universell utforming. I 2020 er det installert nye SD-anlegg i Fana, Olsvik, Biskopshavn og Eidsvåg kirker. Jobben med å tilrettelegge tilkomst til kirkene for alle pågår, med nye store satsinger hvert år. I 2020 fikk Sandvikskirken rullestolrampe opp til hoveddøren. Rullestolbrukere i Sandviken har ventet på dette i over 20 år.

Fridalen kirke har fått ny altertavle, malt av Håkon Gullvåg. Samtidig er det gjort oppgraderinger av kirkerommet.

Det er mange flott kirkedører i Bergen. Det er igangsatt et større prosjekt med rehabilitering / utskifting av disse. I 2020 har Salhus kirke, Fana kirke, Johanneskirken og Ytrebygda kirke fått nye eller rehabiliterte kirkedører.

Bergen kirkelige fellesråd har 3 kirkebyggprosjekt under planlegging:

- Tilbygg til Birkeland kirke – avventer byggesaksbehandling vedrende nødvendige unntak fra reguleringsbestemmelsene
- Ny kirke i Sædalen - reguleringsplan vedtatt i 2020. Nå forberedes designkonkurranse.
- Ny kirke på Haukås - skissen tegnet som et grunnlag for kommunens reguleringsplanarbeid.

Bergen kirkelige fellesråd mottok i 2020 totalt 84,9 (121,4) millioner kroner i tilskudd til investeringer fra Bergen kommune, hvorav 73,6 millioner kroner er rammetilskudd, og 10,3 millioner til nytt kirkebygg på Haukås. Den årlige opptrappingen av investeringsrammen til gravplassområdet med 4 millioner kroner er videreført også i 2020.

Momskompensasjon utgjør 25,2 millioner kroner. Vi har mottatt statlige tilskudd på 1,7 millioner kroner til istandsetting av middelalderkirker, og øvrige inntekter (0,2 millioner kroner) er tilskudd fra menighetsråd og salg av driftsmidler.

Driftsregnskap

(millioner kroner)	Regnskap 2020	Revidert budsjett 2020	Opprinnelig budsjett 2020	Regnskap 2019
Driftsinntekter	-248,4	-248,2	-232,7	-248,0
Driftsutgifter	245,9	244,8	238,4	247,4
Brutto driftsresultat	-2,6	-3,4	5,7	-0,5
Netto finansinntekter/-utgifter	-2,6	-2,5	-1,8	-3,9
Resultat før disposisjoner	-5,1	-5,8	3,9	-4,4
Bruk av bundet disposisjonsfond / disposisjonsfond	-0,2	-	-3,9	-3,6
Avsatt til disposisjonsfond/bundne driftsfond	2,6	3,0	-	4,7
Overført til investeringsregnskapet	2,7	2,8	-	3,2
Sum avsetninger	5,1	5,8	-3,9	4,4
Regnskapsmessig resultat	0,0	0,0	0,0	-

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk før disposisjoner 5,1 millioner kroner. Av dette er i henhold til budsjettvedtak 2,7 millioner kroner overført til investeringsregnskapet og 0,7 millioner kroner overført til bundet driftsfond for trosopplæring.

BKF mottok i 2020 totalt 166,0 (162,1) millioner kroner i driftstilskudd fra Bergen kommune, hvorav rammetilskudd inkludert justering for lavere pensjonspremie utgjør 163,4 millioner kroner. Av andre store inntektsposter kan nevnes 24,2 (23,7) millioner kroner fra Den norske kirke og diverse egne inntekter på 21,9 (24,0) millioner kroner. Dette omfatter blant annet festeavgifter, brukerbetaling og leieinntekter).

Pr 31.12.20 hadde BKF 160 ansatte fordelt på ca 140 årsverk. Av totalt driftsutgifter på 245,9 (247,4) millioner kroner er 101,3 (102,1) millioner kroner benyttet til lønn og sosiale utgifter. Kjøp av varer og tjenester utgjør 113,1 (113,8) millioner kroner, og er benyttet til løpende drift og vedlikehold av kirker og gravplasser, gravferdstjenester og administrasjon. Ca 50 % av dette gjelder kjøp av tjenester fra egenregiselskapet Akasia kirke og gravplass AS.

Netto finansinntekter utgjør 2,6 (3,9) millioner kroner. Endringen fra 2019 skyldes dels lavere rentenivå og dels at to store prosjekter vi har mottatt ekstrabevilgninger for tidligere år nå er under gjennomføring (ny gravplass Antveit og nytt tak Fyllingsdalen kirke).

Kirkevergen har gjennom økonomirapportene og muntlige orienteringer i 2020 informert fellesrådet om at BKF har en krevende økonomisk situasjon for virksomhetsområdet Kirkelig virksomhet og administrasjon, hovedsakelig knyttet til manglende finansiering av stillinger i størrelsesorden 8 millioner kroner.

Fellesrådet har bedt kirkevergen se på kostnader og kostnadsstruktur for å finne inndekning, og gjøre endringer for å få en bærekraftig økonomi. Fellesrådet har i tillegg ved budsjettbehandlingen i desember 2020 bedt kirkevergen om å starte nedbemanning med effekt på 2 millioner kroner i 2021.

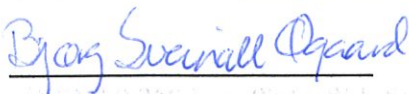
Koronaåret har naturlig nok påvirket organisasjonen gjennom året. Kirken omstilte seg raskt og etablerte nye arbeidsmåter for å ivareta sitt samfunnsoppdrag. Det har særlig vært fokus på å ivareta arbeidet knyttet til begravelser, diakoni, konfirmasjon, dåp og gudstjenester. Vi har gjennomført Drive in gudstjenester med stort hell. Vi flyttet møter, gudstjenester, babysang og annen aktivitet over på nett. På mange gudstjenester på nett har det vært større deltakelse enn det som tradisjonelt er vanlig på fysiske gudstjenester. Det diakonale arbeidet har blitt prioritert. I samfunnet har flere en vanlig blitt isolert og har hatt større behov for kontakt. Diakonene våre, andre ansatte og frivillige har brettet opp ermene og funnet nye måter for kontakt og omsorg.

BKF har hatt ekstraavgifter til renhold og vikarer i perioder hvor antallsbegrensningene har gjort det nødvendig å erstatte ordinær gudstjeneste med flere kortere gudstjenester. Menighetenes egne inntekter (billettinntekter, kollekter m.m.) har naturlig blitt redusert som følge av alle avlyste og reduserte arrangementer.

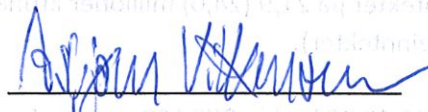
Arbeidet på kirkebygg og gravplass har blitt mer kostbart som følge av smittevernet. Prosjekter har gått langsommere, men uten å stanse opp. På seremonirommene i kapellene og i krematoriet har arbeidsstokken blitt delt opp i helt adskilte team for å sikre kontinuerlig drift uten karanteneavbrudd.

Gjennom hele 2020 vi jobbet med å bli miljøfyrtårnsertifisert. BKF ble sertifisert i januar 2021.

Bergen, 15.02.2021 / 24.02.2021

Bjørg Sveinall Øgaard
Leder Bergen kirkelig fellesråd

Asbjørn Vilken
Kirkeverge

Til Bergen Kirkelige Fellesråd

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Bergen Kirkelige Fellesråd som viser netto driftsresultat på kr 5.131.305 og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 0. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2020, driftsregnskap og investeringsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Bergen Kirkelige Fellesråd per 31. desember 2020, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av fellesrådet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Fellesrådet og daglig leder er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsmelding, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Fellesrådets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Fellesrådet og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar

med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av fellestrådetts interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.

Vi kommuniserer med fellestrådet blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av fellestrådetts regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Bergen, 28. april 2021
Deloitte AS

Unni-Renate Moe
statsautorisert revisor

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Unni-Renate Moe

Statsautorisert revisor

Serienummer: 9578-5995-4-99839

IP: 95.34.xxx.xxx

2021-04-28 09:28:32Z

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>

Bergen Kirkelige Fellesråd
Att.: Daglig leder Asbjørn Vilkenen
Marken 34

5017 BERGEN

28. april 2021

Revisjonsrapport nr. 3
(journalføres)

REVISJONSRAPPORT FOR REGNSKAPSÅRET 2020

Vi har avsluttet revisjonen av årsregnskapet for Bergen Kirkelige Fellesråd (BKF) for 2020. Vi vil i denne forbindelse knytte noen kommentarer til vårt arbeid og det fremlagte årsregnskap. Revisjonsrapportens formål er å gi en oppsummering av vesentlige forhold som vi er blitt kjent med i løpet av revisjonen.

I vår revisjon har vi gjennomført de revisjonshandlinger vi har ansett nødvendig for å få bekreftet at årsregnskapet ikke inneholder vesentlige feil eller mangler.

Etter vår mening har samarbeidet med fellesrådets ledelse og øvrig personale vært godt. Vi har fått den assistanse og de opplysninger vi har bedt om.

Fellesrådets ledelse er ansvarlig for å etablere og opprettholde en tilfredsstillende intern kontroll, herunder sørge for at regnskapsføringen er i samsvar med lov og forskrifter og at formuesforvaltningen er ordnet på betryggende måte.

Vi gjør oppmerksom på at vår gjennomgang av den interne kontroll er begrenset til den gjennomgang vi er pliktige til i henhold til god revisjonsskikk.

Uavhengighet og objektivitet

Vi vil innledningsvis bekrefte at revisjonsteamet overholder kravene til uavhengighet og objektivitet i henhold til revisorloven. Andre tjenester enn revisjons- og revisjonsrelatert arbeid for fellesrådet er utført i begrenset omfang.

Intern kontroll

Vår gjennomgang av interne rutiner knyttet til de økonomiske områdene viser at disse i stor grad er tilfredsstillende, men at det fremdeles er begrenset med skriftlige rutinebeskrivelser og beskrivelser av kontroller. Vi anbefaler at BKF formaliserer disse i større grad, samt inkluderer eventuelle kontroller som gjennomføres i skriftliggjøringen.

Vi har tidligere kommentert at det vil være naturlig at arbeidet her ses i sammenheng med skifte av økonomisystem. Skifte av økonomisystem er nå gjennomført uten at arbeidet med skriftlige beskrivelser er fullført. Det er vår anbefaling at BKF prioriterer at disse snart kommer på plass.

I forbindelse med overgang til nytt økonomisystem, og tilhørende rutiner her, har rutine om dobbel godkjenning i bank ikke blitt fulgt i en periode etter overgangen. I tillegg var det i en periode etter overgangen mulig i systemet med en godkjenner av faktura i stedet for to godkjenner, som er etablert rutine. Begge forholdene er rettet opp i.

Revisjonen gjennom året

Ved vår revisjon gjennom året har vi lagt vekt på å kontrollere påliteligheten i de interne kontroll- og regnskapsrutiner som fører frem til og danner grunnlaget for avleggelsen av årsregnskapet. Videre har vi utført direkte kontroll av utvalgte poster i regnskapet.

Vi har ikke avdekket noen forhold som var av en slik karakter eller størrelse at de skaper usikkerhet om det fremlagte årsregnskap. Vi vil likevel kommentere enkelte forhold nedenfor.

Lønn*Kontroll av arbeidsavtaler*

Vi har kontrollert et utvalg ansatte mot underliggende arbeidsavtale for å påse at avtale er på plass og at lønnsutbetaling samsvarer med avtale. Det er ikke avdekket avvik i forbindelse med vår kontroll.

Kontrollrutiner lønnsutbetaling

Personer på lønn som har tilgang til å kjøre lønn har samtidig mulighet til å gjennomføre utbetaling. Forholdet er også kommentert i revisjonsrapport tidligere år. Imidlertid har BKF på plass gode kompensierende kontroller ved dobbel godkjenning bank og ved rutine for gjennomgang av lønnslistene av økonomi og personal ved hver lønnsutbetaling. Vi vil fremdeles anbefale at BKF ser på muligheten for at sistnevnte rutine utvides med at hver menighet også gjennomgår lønnslistene ved utbetaling, noe som vil styrke kontrollrutinen ytterligere.

Reiseregninger

Vi merker oss at det ved føring av reiseregninger benyttes skjema for forrige år hvor satser ikke er oppdatert. Dette ble også kommentert i vår revisjonsrapport for 2019. Ettersom BKF legger informasjonen inn i regnskapssystemet manuelt med oppdatert beregning av satser, vil ikke bruk av utdatert skjema medføre feil i endelig beregning, men beløp vil ikke samsvare med skjema. Vi anbefaler at BKF benytter oppdaterte skjema ved føring av reiseregninger.

Merverdiavgiftskompensasjon

Vi har løpende foretatt kontroller av grunnlag for søknad om merverdiavgiftskompensasjon, og våre kontroller har ikke avdekket vesentlige feil i grunnlag for søknad.

Revisjonen av årsoppgjøret

Ved vår revisjon av årsoppgjøret har vi lagt vekt på kontroll av fullstendighet av inntekter og gjeld, og gyldighet av eiendeler og kostnader.

Dokumentasjonen på årsregnskapet som er blitt fremlagt for revisjon har vært av tilfredsstillende kvalitet.

Vi har ved våre revisjonshandlinger ikke funnet vesentlige formelle eller materielle feil i det fremlagte regnskap. Vi vil kommentere enkelte forhold under.

Periodisering av inntekter*Periodisering av festeavgifter*

Festeavgifter inntektsføres fullt ut på tidspunkt for fakturering uavhengig av perioden som festeavgiften gjelder for. Inntekten skulle vært periodisert over den aktuelle festeperioden. Forholdet er også kommentert i tidligere revisjonsrapporter.

Det er vår vurdering at nettoeffekt av dette ikke er vesentlig for regnskapet da det gjøres tilsvarende hvert år. Denne vurderingen underbygges av BKF sitt eget estimat av effekten. Det er likevel vår anbefaling at BKF får på plass et system som gjør fellesrådet i stand til å gjennomføre riktig regnskapsperiodisering av festeavgifter. BKF opplyser om at dette skal være mulig å gjennomføre i det nye økonomisystemet, som nå er på plass.

Verdi av finansielle anleggsmidler

BKF har i balansen en bokført verdi på investering i Akasia AS på MNOK 67,6 per 31.12.2020.

Vi er kjent med at det i 2021 er inngått en intensjonsavtale mellom Akasia AS og Bergen kommune om mulig salg av barnehagene i Akasia AS til kommunen. Dette påvirker ikke den bokførte verdien i BKF sitt årsregnskap for 2020, men et eventuelt salg i 2021 vil være grunnlag for en revurdering av den bokførte verdien i årsregnskapet til BKF for 2021.

Basert på avlagt årsregnskap for 2020 i Akasia AS fremgår det at bokført egenkapital i selskapet overstiger bokført verdi i BKF på investeringen. BKF har for årsregnskapet 2020 vurdert at det ikke foreligger nedskrivningsbehov for BKF sin aksjepost i Akasia AS. Vi aksepterer denne vurderingen.

Avslutning

Vennligst ta kontakt dersom det er spørsmål til punktene ovenfor.

Vi vil avslutningsvis takke for et godt samarbeid knyttet til revisjonen av regnskapsåret 2020.

Med vennlig hilsen
Deloitte AS

Unni-Renate Moe
statsautorisert revisor

Kopi: Kontrollutvalget

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Unni-Renate Moe

Statsautorisert revisor

Serienummer: 9578-5995-4-99839

IP: 95.34.xxx.xxx

2021-04-28 09:28:32Z

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>

Saksnr: 2017/96-18
Saksbehandler: Roald Breistein

Saksgang

Utvalg	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd	11/21	18.05.2021

Kirkevergen orienterer om arbeidet med utviklingen av internkontroll systemet og tilpasning til ny personvernlov i BKF

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet tar informasjonen fra kirkevergen om status i arbeidet med utviklingen av intern kontroll systemet og personvern til orientering.
2. Videre ber kontrollutvalget om at kirkevergen kommer med ny skriftlig og muntlig status i saken til siste møte før sommerferien 2022.
3. Den skriftlige orienteringen bes sendt sekretariatet senest to uker før møtedato.

Sammendrag

Formålet med denne saken er å følge opp kirkevergens arbeid med utviklingen av intern kontroll systemet og tilpasning til ny personvernlov i BKF.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevet underskrift

Vedlegg

- 1 Orientering om arbeid med Internkontroll og personvern

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Utviklingen av internkontroll systemet

Kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellestråd gjorde bl.a. slikt vedtak i møte 31.10.2017:

«Kontrollutvalget ber kirkevergen orientere om oppfølging av plan for internkontroll og gjennomføringen av den, på førstkommende utvalgsmøte, jf. utvalgets årsplan for 2017 punkt 2.»

Etter dette har kirkevergen orientert om denne saken 3 ganger, sist i møte i kontrollutvalget 26.05.2020, der det ble gjort slikt vedtak:

1. *Kontrollutvalet tar informasjonen fra kirkevergen om status i arbeidet med utviklingen av intern kontroll systemet til orientering.*
2. *Videre ber kontrollutvalget om at kirkevergen kommer med ny skriftlig og muntlig status i saken til siste møte før sommerferien 2021.*
3. *Den skriftlige orienteringen bes sendt sekretariatet senest to uker før møtedato.*

Tilpasning til ny personvernlov

Videre gjorde kontrollutvalget slikt vedtak i møte 20.02.2018:

1. *Kontrollutvalget ber kirkevergen til møte 08.05.2018 svare skriftlig på de 7 spørsmålene som går frem under drøftingspunktet over når det gjelder status i arbeidet med tilpassing til ny personvernlov. Det skriftlige svaret bes levert sekretariatet innen 17.04.2018.*
2. *I tillegg ber kontrollutvalget kirkevergen om å komme i møte 08.05.2018 for å orientere muntlig om saken.*
3. *Kontrollutvalget ber om at svar på de 7 spørsmålene til kirkevergen også omfatter hva BKF har foretatt seg ift. menighetene når det gjelder ny personvernlov.*

De 7 spørsmålene det blir vist til i punkt 1 i vedtaket over lyder slik:

1. *Er det pekt ut noen som jobber med ny personvernlov?*
2. *Er det laget protokoll som viser hva som er samlet inn av personopplysninger?*
3. *Er det inngått databehandleravtaler, og er disse oppdatert?*
4. *Er det opprettet personvernombud/rådgiver?*
5. *Er personvernerklæringen oppdatert?*
6. *Er det innebygd personvern i kommunen sine datasystemer?*
7. *Er det vurdert å få vennligsinnede hackere til å teste datasystemer?*

Kirkevergen har orientert om denne saken ved 5 tidligere anledninger senest i møte 08.09.2020 der det ble gjort slikt vedtak:

1. *Kontrollutvalet ber om at kirkevergen kommer med ny skriftlig og muntlig orientering om status i tilpasningen til ny personvernlov i siste møte i utvalget første halvår 2021.*
2. *Den skriftlige orienteringen bes sendt sekretariatet senest to uker før møtedato.*
3. *Informasjonen blir ellers tatt til orientering.*

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalget har vedtakskompetanse i denne saken, jf. regler for kontrollutvalget §§ 2 og 3. Vurderinger og virkninger

På bakgrunn av vedtaket over har vi mottatt vedlagte felles skriftlige informasjon fra kirkevergen om status på arbeidet med internkontroll systemet og tilpasningen til ny personvernlov i BKF.

Av den mottatte informasjonen registrerer sekretariatet bl. at kirkevergen skriver dette:

«Det er viktig at arbeidet med personvern og informasjonssikkerhet blir en integrert del av internkontroll-arbeidet. Det er derfor ikke laget en egen rapport på dette, men personvernarbeidet har fått egne avsnitt her.»

Dette er en vurdering som etter sekretariatets mening er meget fornuftig og som vi slutter oss fullt og helt til. Derfor legges status på internkontroll systemet og tilpasningen til ny personvernlov frem i samme sak.

Sekretariatet registrerer videre at kirkevergen har arbeidet systematisk og meget godt med både internkontrollsystemet og tilpasning til ny personvernlov det siste året. Den mottatte informasjonen er god, omfattende og detaljert.

Fellesrådet vedtok som kjent Plan for forvaltningsrevisjon 2020 - 2024 i møte 28.10.2020. I planen ligger prosjektet «Informasjonssikkerhet og personvern» inne som prioritet nr. 8 med følgende fotnote:

«Prosjektene er prioritert lavt som følge av pågående prosesser på disse områdene i BKF. Den lave prioriteringen er ikke et uttrykk for lav risiko eller vesentlighet.»

Dette tilsier at det kan være fornuftig at kontrollutvalget fortsatt har fokus på dette området. Intern kontroll arbeid og personvern er et kontinuerlig og omfattende arbeid. Som organisasjon blir en aldri «ferdig» med dette arbeidet da det hele tiden skjer endringer.

I tillegg er det gjort avtale om at Kirkevergen kommer i dette møtet for å gi muntlig orientering om status i arbeidet på begge disse områdene.

Konklusjon

Dersom det ikke kommer frem noe spesielt i kirkevergens muntlige orientering, anbefales det at kontrollutvalget tar informasjonen til orientering. Det anbefales i tillegg at kontrollutvalget ber om å få ny orientering om status i arbeidet med intern kontroll og personvern om ett år.

Orientering om arbeid med Internkontroll og personvern

pr. mai 2021

I forbindelse med møte i kontrollutvalget 18.05.21 er kirkevergen bedt om å legge frem skriftlig orientering om

- Arbeidet med utviklingen av internkontroll systemet i BKF
- Tilpasning til ny personvernlov

Begge deler følger i dette dokumentet. Det er viktig at arbeidet med personvern og informasjonssikkerhet blir en integrert del av internkontroll-arbeidet. Det er derfor ikke laget en egen rapport på dette, men personvernarbeidet har fått egne avsnitt her. Helt til slutt er en orientering om arbeidet som gjøres fra sentralt hold i forhold til personvern, dette ledes av Sikkerhetsutvalget for Den norske kirke.

Internkontrollrapporten bygger på internkontrollsystemet som ble etablert i BKF i 2019 og er videreutviklet hvert år etter det. Dette finnes i sin helhet på BKF-Rutiner og skjema, som ble sendt som vedlegg til sak i kontrollutvalget og i fellesrådet i 2020.

Denne rapporten gjentar ikke det som er beskrevet tidligere, men omhandler videreutvikling av internkontrollsystemet siden forrige rapport, og tiltak som er gjort det siste året.

Rapporten er bygget opp etter de samme 8 punktene fra Internkontrollforskriften som BKF etablerte internkontrollsystem. Det vises til en del dokument som kan ettersendes dersom dere ønsker det.

Innhold

1. Tilgjengelighet	2
2. Opplæring og informasjon	2
Korona	2
Personvern	3
Kompetansekartlegging	3
Opplæring ved innføring av nye IKTsystem, og konsolidering av eksisterende	3
3. Medvirkning og læring	3
Avvik	3
Personvern	3
Vernerunde	4
Møtepunkt	4

4. Mål og plan	4
Verdi og måldokument	4
Personvern	4
Miljøarbeid - miljøfyrtårn.....	4
5. Organisasjon og ansvar	4
Fullmaktsmatrise.....	5
Lederprinsipper	5
Personvern og informasjonssikkerhet	5
Byggherreforskrift	5
6. Risikovurdering	6
Personvern	6
Arkiv	6
Kirkebygg.....	6
7. Avdekke / rette / forebygge avvik	6
Avviksmelding	6
Personvern	6
Informasjonssikkerhet	6
Arbeidsbelastningsvurdering	7
8. Overvåking	7
Personvern og informasjonssikkerhet	7
Klima og miljø.....	7
Økonomi.....	7
Kirkebygg.....	7
Sikkerhetsutvalget i Den norske kirke	8
Vedlegg som ettersendes på forespørsel	8

1. Tilgjengelighet

SharePoint-siden «BKF-Rutiner og skjema» er nå etablert som nettsiden der ansatte leter etter informasjonen de trenger. SharePoint-siden er i aktiv bruk og blir kontinuerlig utviklet og oppdatert. Nye rutiner legges der fortløpende. Der er også lenke til skjema for å sende avvik og varsling.

2. Opplæring og informasjon

Korona

Det siste året har vært spesielt for BKF som for alle andre. Det har vært spesielt viktig å følge opp og informere om regelverket rundt håndtering av korona-restriksjoner, og hvordan vi skal håndtere de forskjellige restriksjonene som har kommet.

Helt fra starten ble det etablert krisestab, bestående av deler av ledergruppen i BKF og domprosten, i en del situasjoner ble også stiftsdirektør og biskop rådført ved etablering av rutiner. Hver gang det har kommet nye restriksjoner eller nedskalering av eksisterende, ble det sendt ut endrede retningslinjer til alle ansatte. E-poster med retningslinjene er signert av både HR sjef i BKF og domprosten, slik at de er gjeldende i begge arbeidsgiverlinjer. Når restriksjonene har hatt innvirkning på gjennomføring av gravferder, har administrasjonssjef, i samråd med leder for gravplassmyndigheten, sendt e-post til alle gravferdsbyrå med informasjon og rutiner.

Personvern

Det er behov for omfattende opplæring innen personvern. Vi holder på å utarbeide et dokument som skal være bakgrunn for opplæringen og som også skal være en samling av gjeldende informasjon med henvisning til regelverk og rutiner. Dette kan ettersendes ved forespørsel.

Vi startet med bevisstgjøring / opplæring for ledelsen i BKF 26.04.21, det arbeides videre med et opplæringsprogram for resten av ansatte både i menighetene og i administrasjonen.

Kompetansekartlegging

For å sikre at BKF som organisasjonen har den riktige kompetansen, og for å få oversikt over kompetansen vi har, holder vi på å anskaffe et kompetansekartleggingsprogram. I forbindelse med den pågående nedbemanningsprosessen er alle i den aktuelle utvalgskretsen bedt om å fylle ut skjema over både formell- og realkompetanse. Dette vil legges inn i kompetansekartleggingsprogrammet.

Opplæring ved innføring av nye IKTsystem, og konsolidering av eksisterende

- Høst 2020 ble det holdt kurs i Xledger i forbindelse med innføring av nytt økonomisystem. Alle brukere av Xledger ble pålagt å delta på kurs
- Sommer 2020 og vår 2021 ble det holdt kurs i Teams, og våren også i SharePoint. Dette ble tilbudt til alle ansatte i begge arbeidsgiverlinjer
- Ved hver overgangsperiode i tidsplanleggings og timeregistreringssystemet TID, blir det gitt tilbud om kurs, for våren 2021 holdes disse de neste 2 ukene. Denne gangen er det noen kurs for administrasjonsledere og noen for ansatte med 20% ubundet tid.
- Høsten 2020 ble det tilbudt kurs i arkiv og Public360 for administrasjonsledere. Våren 2021 ble tilsvarende kurs tilbudt til både administrasjonsledere, sokneprester og proster
- Høsten 2020 ble det innført nytt telefonisystem, det var tilbud om opplæring i forbindelse med dette, i tillegg holdes det nå kurs for administrasjonsledere i bruk av systemet.

3. Medvirkning og læring

Avvik

Avviksmelding er et viktig redskap for å lære av meldte utfordringer med at rutiner ikke følges eller ikke fungerer. Det siste året har det blitt laget nytt avviksmeldingsskjema, i samarbeid mellom BKF HR, tillitsvalgte og verneombud. Det nye skjema ligger på BKF-Rutiner og skjema.

Personvern

Det er i disse dager sendt ut tilslutningsavtale til alle fellesråd, der alle oppfordres til å delta i samarbeid om personvern i hele Dnk. Når denne avtalen er signert, vil Sikkerhetsutvalget i Dnk arbeide med innføring av et avviksmeldingssystem i forhold til personvern for hele Dnk. I mellomtiden bruker vi det samme avviksmeldingsskjema i til personvernsaker som til andre avviksmeldinger i BKF.

Vernerunde

Høsten 2020 ble det gjennomført vernerunde i samarbeid mellom BKF og bispedømmet, og de respektive verneombud. Vernerunden viste en rekke oppfølgingsbehov innen forskjellige faggrupper. I etterkant av vernerunden hadde verneombudene oppfølgingsmøter med kirkebyggsjef og administrasjonssjef, og det ble laget rapport med plan for oppfølging. Punktene som kunne følges opp umiddelbart er fulgt opp, noen tar det mer tid å innfri, og det jobbes videre med disse.

Møtepunkt

De fleste faste møtepunkt er gjennomført det siste året, til tross for restriksjoner med fysiske møter, mange av møtene er avholdt digitalt via Teams. Dette er viktige møtepunkt for å sikre at rutiner følges og at eventuelle avvik oppdages. Møtepunktene er beskrevet i Internkontrolloppsettet på BKF-Rutiner og skjema

4. Mål og plan

Verdi og måldokumentet for 2020-21 ble lagt frem for fellesrådet i mars 2021, med informasjon om hvilke mål som er nådd og hvilke som ikke er nådd ennå. Høsten 2020 ble det utarbeidet nytt Verdi og måldokument for 2021-22.

Verdi og måldokument

Under tema om internkontroll i Verdi og måldokument for 2021-22 står følgende:

BKF vil ha høyt fokus på Internkontroll

Tiltak:

- Ivareta datasikkerhet og personvern på forsvarlig måte ved å:
  - Tilby opplæring i personvern-rutiner til menighetene
  - Sørge for at vi har databehandleravtaler med alle nye systemleverandører
  - Tilby bruk av sikker digital kommunikasjon via Altinn/Digipost, P360 og WebCruiter og gi opplæring i dette til flere enheter i kirkene i Bergen
  - Videreutvikle rutiner for å gi/avslutte tilganger til fagsystemer
- Gjennomføre ROS-analyse innen datasikkerhet og personvern
- Sikre høy arkiv-kvalitet ved å:
  - Sikre gode internrutiner for kvalitetssikring av metadata på saker og dokument i arkivsystem
  - Være behjelpelig i vurdering av papirarkiv og utrede muligheter for avlevering/kassasjon
  - Iverksette tiltak for å øke arkivmengden fra menighetene
- Sikre at rutiner og regelverk er oppdatert og tilgjengelig for alle ansatte på SharePoint-siden «BKF-Rutiner og skjema»
- Følge opp årshjul for internkontroll med rapport til kontrollutvalg og fellesråd

Personvern

I tidligere omtalt personverndokument er det beskrevet plan for personvernarbeid i 2021.

Miljøarbeid - miljøfyrtårn

Bergen kirkelige fellesråd ble Miljøfyrtårn-sertifisert 27.01.21, (rapport kan ettersendes ved forespørsel). I rapporten beskrives plan for bedring av miljøtiltak og rapport om hvordan arbeidet er i forhold til planen.

5. Organisasjon og ansvar

Ansvarsfordelingen i BKF er beskrevet i det etablerte internkontrollsystemet, som også ble sendt til kontrollutvalget i 2020.

Fullmaktsmatrise

Høsten 2020 ble det utarbeidet fullmaktsmatrise, denne ble lagt frem for fellesrådet i desember, og blir nå gjennomgått og videreutviklet. Fullmaktsmatrisen kan ettersendes.

Lederprinsipper

Vi har fokus på ledere som rollemodeller og har fastsatt lederprinsipper. Disse er lagt ut på fellesrådets hjemmeside slik at alle kan se hva de kan forvente av sin leder.

Personvern og informasjonssikkerhet

I forbindelse med arbeidet innen personvern og informasjonssikkerhet, er ansvarsforholdet beskrevet, der står bl.a.:

Den norske kirkes sikkerhetsutvalg har et helhetlig ansvar for å kontrollere etterlevelsen av behandlingen av personopplysninger i hele trossamfunnet.

Personvernombudet i Den norske kirke er rådgiver for ledelsen i Kirkerådet og for kirkevergen som behandlingsansvarlig.

Kirkerådet og fellesrådene er felles behandlingsansvarlig for Dnk Medlemsregisteret. Kirkerådet er sentral behandlingsansvarlig, og fellesrådet er lokal behandlingsansvarlig. Kirkerådet etablerer våren 2021 en felles ordning for personvern og informasjonssikkerhet (tilslutningsavtalen). Det vil bety at de som har inngått avtale, kan benytte seg av de "tjenestene" Kirkerådet v/PVO og Sikkerhetsutvalget tilbyr. Ansvarer ligger fortsatt lokalt.

Fellesrådet ved kirkevergen er behandlingsansvarlig for IKT-program som er innført av fellesrådet. Fellesrådet som behandlingsansvarlig skal:

- ha oversikt over hvilke personopplysninger som behandles, herunder personopplysninger om egne ansatte og de opplysninger om medlemmer som behandles lokalt
- ha et selvstendig ansvar for å etterleve den til enhver tid gjeldende personvernlovgivningen
- gjennomføre intern kontroll for å sikre at fellesråd og sokn ivaretar sitt behandlingsansvar etter personvernlovgivningen (når det gjelder system der FR er behandlingsansvarlig)

Menighetsrådet ved administrasjonsleder er behandlingsansvarlig for behandling av personopplysninger i menighetens arbeid

Menighetsrådet som behandlingsansvarlig skal:

- ha oversikt over hvilke personopplysninger de behandler lokalt
- ha et selvstendig ansvar for å etterleve den til enhver tid gjeldende personvernlovgivningen
- ha databehandleravtale med system som ikke er innført av FR eller KR, og som de derfor ikke har inngått databehandleravtale med

Hver enkelt ansatt plikter å følge vedtatte rutiner og retningslinjer, og har ansvar for egen behandling av personopplysninger

Dette vil bli tatt inn i internkontrollsystemet som ligger på BKF-Rutiner og skjema. Ansvar for tildeling av roller i våre IKT-system er beskrevet i dokument om tilgangsstyring og kontroll (kan ettersendes ved forespørsel).

Byggherreforskrift

Det er kommet endringer i Byggherreforskriften som får betydning for det arbeidet som gjøres av BKF som byggherre. Dette griper også inn i måten Akasia utfører deler av denne koordineringen, og i dokumentene vi har mellom oss for å styre koordineringen (kan ettersendes ved forespørsel). Det er signert avtale med Akasia om koordinatorrollen i forbindelse med prosjektering og utførelse.

6. Risikovurdering

Etablerte rutiner for risikovurdering er beskrevet i det etablerte internkontrollsystemet, som også ble sendt til kontrollutvalget i 2020. Det siste året har vi begynt å ta i bruk risikomatrixe i ROS-analyse.

Personvern

Det er utarbeidet et førsteutkast til ROS-analyse innen personvern og informasjonssikkerhet, som er på runde hos ledelsen i BKF for test og justeringer slik at den også kan brukes i resten av organisasjonen (kan ettersendes ved forespørsel).

Arkiv

Det er utført intern ROS-analyse innen arkiv som en test av arbeidsmetoden. Analysen viste noen tydelige forbedringsbehov. På bakgrunn av dette har arkivarene og administrasjonssjef iverksatt stikkprøver og opplæring.

Kirkebygg

Bergen kirkelige fellesråd forvalter 34 kirkebygg. En viktig oppgave er å sørge for sikkerheten, først og fremst til menneskene som oppholder seg i eller ved byggene, men også for byggene i seg selv; dette er kulturhistorisk viktige bygg som skal vare i århundrer.

Kirkevergen har utarbeidet en oversikt over bygg med svakheter som potensielt kan medføre farer. I oversikten er det også tatt med hvilke tiltak som er gjort for å redusere risikoen til et akseptabelt nivå (kan ettersendes ved forespørsel).

7. Avdekke / rette / forebygge avvik

Avviksmelding

Avviksmeldingssystemet vårt er både et system for læring og medvirkning, men også et hjelpemiddel til å avdekke feil og mangler slik at de kan rettes opp. Det er meldt 15 avvik det siste året (fra 01.05.20-30.04.21), alle disse er fulgt opp og lukket

Personvern

Det er viktig å ha gode og relevante rutiner som tar hensyn til personvern-ansvaret i alle våre forskjellige prosesser der personopplysninger håndteres.

I tidligere omtalt dokumentet om personvern er noen rutiner nevnt. Det arbeides med utforming og etablering av disse og flere. Det er varslet at sikkerhetsutvalget for Den norske kirke vil utarbeide generelle retningslinjer som kan være til hjelp i dette arbeidet.

Informasjonssikkerhet

Et viktig ledd i arbeidet med personvern er å ha kontroll på alle som har tilgang til personinformasjon. Det siste året har vi skriftliggjort regler for rolletildeling for forskjellige roller i IKT-systemene vi bruker (kan ettersendes ved forespørsel). I dette dokumentet er også beskrevet hvem som har ansvar for periodisk kontroll med at tilgangene er gitt etter regelverket.

Ved rapporteringen i 2020 informerte vi om at vi manglet noen rolle-typer i fagsystemet Medarbeideren. Der med hadde vi ikke mulighet til hindre at brukere fikk innsyn i mer personopplysninger enn de trenger. Etter gjentatte henvendelser til leverandør er denne muligheten blitt tilgjengelig i siste oppdatering av programmet. Denne kom nå i april 2021. Vi vil gå gjennom tilganger i Medarbeideren og justere i forhold til dette så raskt som mulig.

Arbeidsbelastningsvurdering

Det er gjort en omfattende kartlegging av arbeidsbelastningen i administrasjonslederstillingene. Kartleggingen har resultert i en rapport som nå blir gjennomgått av de forskjellige aktuelle fagansvarlige for å forbedre rutiner.

8. Overvåking

Årshjul er et virkemiddel for systematisk overvåking av oppgaver som skal håndteres. Fellesrådet har et årshjul over faste saker som skal tas opp. Der er rapportering av internkontrollarbeidet med som en fast sak i juni-møtet

Personvern og informasjonssikkerhet

I dokument om personvern og informasjonssikkerhet er det skissert et årshjul som vi ønsker å komme i gang med og å følge opp. Deler av arbeidet er allerede i gang, spesielt når det gjelder tilgangsstyring i våre IKT-system.

Klima og miljø

Som miljøfyrtårn sender BKF årlig inn miljørapport. Rapporten for 2020 er nå godkjent.

Økonomi

Revisor har nå avlagt sin årlige revisjonsrapport. Den legges frem for kontrollutvalget i annen sak i dette møtet

Kirkebygg

Bergen kirkelige fellesråd forvalter betydelige midler til drift og rehabilitering av kirkebygg.

For 2021 utgjør drift og investering i kirkebyggavdelingen nærmere 100 millioner kroner.

På møte i kirkebyggkomiteen har kirkebyggsjefen presentert hvordan budsjettarbeidet utføres, hva som legges til grunn og hvilke avveininger som gjøres underveis i arbeidet.

Kirkebyggutvalget har bedt om en kortfattet skriftlig redegjørelse av temaet.

Dette vil bli utarbeidet før neste ordinære møte i kirkebyggutvalget høsten 2021

Sikkerhetsutvalget i Den norske kirke

Sikkerhetsutvalget i Dnk har avholdt fire møter høsten 2020/våren 2021; 15.september, 24.november, 17.februar og 6.mai. Møtene har dette året vært avholdt på Teams, noe som er effektivt og fungerer godt.

Status fra personvernombudet har vært en fast orienteringspost på møtene. Punktet har inkludert avvikssaker som personvernombudet har blitt forelagt. Tema har vært:

- Oppsett og tilgang til personalmapper i Dnk P360. Her har det forekommet feil tilganger.
- Kirkerådet og KA har laget en felles veiledning om personvern og sikkerhet i forbindelse med strømming av gudstjenester. Et møte med Datatilsynet om dette ble holdt 29. januar.
- Arbeid med databehandleravtaler og råd om dette til fellestrådene. En europeisk mal for databehandleravtaler (fra det danske Datatilsynet) har status som europeiske standardvilkår. Den er oversatt til norsk av sikkerhetsutvalget og er, etter ytterligere bearbeidelse, nå Datatilsynets offisielle mal.

For øvrig antar Personvernombudet at det er en underrapportering av avvik personvern i Dnk, men det forventes at nytt avvikssystem vil normalisere dette.

Av saker som har stått i fokus i Sikkerhetsutvalget siste året, nevnes særskilt utarbeidelse og utsending av tilslutningsavtalene til landets fellestråd. BKF v/kirkevergen har nå mottatt avtalen til signering, noe undertegnede anbefaler at vi gjør. Vi håper naturligvis at så mange fellestråd som mulig velger å slutte seg til felles ordning for personvern i Dnk, for på den måten å kunne benytte seg av de ressurser som vil bli tilgjengelig. Det er knyttet kostnader til avtalene, men disse er tilpasset kommunestørrelse. Rettsområdet er komplisert og krever innsikt, så alternativet vil være å kjøpe tjenester innen GDPR fra andre tilbydere. I tillegg til Personvernombudet (Nils G. Indahl) har Kirkerådet nå ansatt en person i stillingen som CISO (Sikkerhetsansvarlig), som ble utlyst før jul.

Det er også tatt avgjørelse om anskaffelse av system for oppfølging av personvernkrav og informasjonssikkerhet, DraftIt, som vil bli gjort tilgjengelig for fellestråd som inngår avtale om fellesløsningen (tilslutningsavtalene). Systemet vil forenkle avviksrapportering på personvernområdet og automatisere «flyten» i rapporteringen. Systemet vil også inneholde maler for bl.a. behandlingsprotokoll og forenkle oppfølging av internkontrollen.

Årsrapport for Sikkerhetsutvalgets arbeid ble oversendt Digitaliseringsstyret innen fristen 1.mars.

Vedlegg som ettersendes på forespørsel

1. Personverndokument
2. Risikomatrikse personvern
3. Rutinebeskrivelse tilgangsstyring IKT
4. Fullmaktsmatrikse
5. Miljøfyrtårn – rapport 2020
6. Endringer i forhold til byggherreforskriften
7. Kirker i rød tilstand, med mulighet for skadeverk

Saksnr: 2020/38-37
Saksbehandler: Roald Breistein

Saksgang

Utvalg	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd	12/21	18.05.2021

Revisor presenterer revisjonsplan 2021 for regnskapsrevisjonen i BKF

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar revisjonsplanen og informasjonen om regnskapsrevisjonen så langt i 2021 fra Deloitte AS til orientering.

Sammendrag

Formålet med denne saken er at Deloitte skal redegjøre for planen de har lagt for gjennomføringen av regnskapsrevisjonen for 2021 og status i arbeidet så langt.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevet underskrift

Vedlegg

- 1 Revisjonsplan Bergen Kirkelige Fellesråd 2021

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd har ansvar for at det blir gjennomført regnskapsrevisjon i BKF.

Vedtakskompetanse

Vedtakskompetansen i denne saken har kontrollutvalget, jf. regler for kontrollutvalget § 2, der det bl.a. står:

«Kontrollutvalget skal påse at BKF's regnskaper blir revidert på en betryggende måte.»

Vurderinger og virkninger

Kontrollutvalgets behandling av revisjonsplan og informasjon om regnskapsrevisjonen så langt i 2021, vil være et ledd i å se til at BKF's regnskaper blir revidert på en betryggende måte. Sekretariatet har mottatt vedlagte revisjonsplan for 2021.

Slik sekretariatet ser det, bør kontrollutvalget få anledning til å komme med innspill til fokusområder i regnskapsrevisjonen som skal gjennomføres dette året, dersom de ønsker det, selv om det er revisjonen som fastsetter den endelige revisjonsplanen.

Konklusjon

Dersom det ikke kommer frem noe spesielt i møtet blir det anbefalt at kontrollutvalget tar informasjonen fra Deloitte AS til orientering.

Område	Angrepsmåte	Ansvarlig	Tidspunkt
Oppstartsmøte med økonomisjef og regnskapsfører	Revisjonen har oppstartsmøte med økonomisjef og regnskapsfører tidlig på høsten for å gå kort gjennom revisjonsprosessen og for informasjonsutveksling om evt. endringer. I møtet vil misligheter og rutiner knyttet til forebygging og avdekking av misligheter bli vektlagt.	Deloitte	Sept.
Rutiner	Vi vil kartlegge og teste vesentlige rutiner i fellesrådet: <ul style="list-style-type: none"> • Utgifter/innkjøp • Lønn • Inntekter Fokus her vil være på etablert intern kontroll på de ulike områdene.	Deloitte - interimsrevisjon	Sept./okt.
Utgifter	Detaljkontroll av utgifter.	Deloitte - interimsrevisjon	Sept./okt.
Investeringer/finans	Påse at fellesrådet har regler for finansforvaltningen. Påse at reglene følges.	Deloitte - interimsrevisjon	Sept./okt. Jan.- mars
Nærstående parter	Kartlegge omfang av transaksjoner med nærstående.	Deloitte - interimsrevisjon	Sept./okt.
Kontrollutvalgsmøte	Revisor skal i etterkant av interimsrevisjonen informere kontrollutvalget om evt. vesentlige funn.	Deloitte	Okt./nov.
Mva.kompensasjon	Revisor skal foreta kontroll av hver termin for mva.kompensasjon før denne sendes inn og signeres. Regnskapsfører skal derfor sende nødvendig dokumentasjon (tall i omsetningsoppgave og oversikt over alle transaksjoner for den aktuelle termin) til revisor <u>senest fem virkedager før frist for signering.</u> Frist for innsendelse er innen 1 måned og 10 dager etter utløpet av hver termin, jfr Lov om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv. § 7. For 3. termin er det utsatt frist. Økonomisjef er ansvarlig for innsendelse og for å gi beskjed til Deloitte når oppgaven er klar til signering.	Økonomisjef og Deloitte Økonomisjef og Deloitte	Løpende
Offisielt regnskap	Årsregnskapet skal bestå av driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap og noteopplysninger, jfr. § 4 (3) i Forskrift om	Kirkeverge	Undertegn et og framlagt

Område	Angrepsmåte	Ansvarlig	Tidspunkt
	økonomiforvaltningen i sokn i Den norske kirke. Notekravene i § 16 er et minimumskrav.		innen 22.02
Offisielt regnskap til revisor	Avstemminger må ikke være ferdigstilt ved avleggelse av regnskapet, men samtlige avstemminger må være ferdigstilt til dato for revisjonsbesøk. Vi benytter Deloitte Connect til mottak av dokumentasjon.	Økonomisjef	
Offisielt regnskap	Ved mottak av endelig regnskap, vil vi påse følgende: <ul style="list-style-type: none"> • Regnskapsoppstillinger henger sammen • Nødvendige noteopplysninger er utarbeidet • Avslutning av regnskapene er iht. forskrift • Budsjettall stemmer med vedtatt budsjett • Årsberetning tilfredsstillende krav i forskrift 	Deloitte - årsoppgjør	Jan. -mars
Bank	<ul style="list-style-type: none"> • Bankavstemming 	Deloitte - årsoppgjør	Jan. -mars
Investeringer	<ul style="list-style-type: none"> • Verdsettelse og klassifisering av verdipapirer, herunder fokus på eventuelle nedskrivningsvurderinger • Avkastning på verdipapirer 	Deloitte - årsoppgjør	Jan. -mars
Fordringer	<ul style="list-style-type: none"> • Kundereskontro mot regnskap • Tap på krav (inkl. innbetalingskontroll) for fordringer generelt inkl. vurdering av kundefordringer. Også avstemming av fordringer mot nærstående. • Kreditsaldoer • Periodisering inntekter • Avsetninger knyttet til forskuddsbetalte utgifter 	Deloitte - årsoppgjør	Jan. -mars

Område	Angrepsmåte	Ansvarlig	Tidspunkt
Driftsmidler	<ul style="list-style-type: none"> Anleggsregister mot regnskap Aktivering Salg Avskrivninger iht. regelverk Gjennomgang prosjektregnskap ved behov 	Deloitte - årsoppgjør	Jan. -mars
Påløpte utgifter	<ul style="list-style-type: none"> Vurdere om fellesrådet har tilfredsstillende rutine for å identifisere avsetning for påløpte utgifter Vurdere avsetningene som er gjort 	Deloitte - årsoppgjør	Jan. -mars
Leverandørgjeld	<ul style="list-style-type: none"> Leverandørreskontro mot regnskap Debetsaldoer Utbetalingskontroll 	Deloitte - årsoppgjør	Jan. -mars
Egenkapital/fond	<ul style="list-style-type: none"> Evt. bevegelser kontrolleres mot avsetninger og bruk i driftsregnskap og investeringsregnskap Kapitalkonto 	Deloitte - årsoppgjør	Jan. -mars
Inntekter	<ul style="list-style-type: none"> Analyse av inntekter Rammeoverføring kommune 	Deloitte - årsoppgjør	Jan. -mars
Utgifter	<ul style="list-style-type: none"> Analyse av utgifter Periodisering iht. anordningsprinsippet 	Deloitte - årsoppgjør	Jan. -mars
Lønn	<ul style="list-style-type: none"> Analyse av lønnskostnader Kontrolloppstilling over innberettet beløp Feriepenger Pensjon Skattetrekk Arbeidsgiveravgift Sykepengerefusjoner 	Deloitte - årsoppgjør	Jan. -mars

Område	Angrepsmåte	Ansvarlig	Tidspunkt
Revisjonsberetning	Revisor skal avgi revisjonsberetning senest 30. april, jfr. § 17 (1) i Forskrift om økonomiforvaltningen i sokn i Den norske kirke	Deloitte	Senest 30. april
Kontrollutvalget	Økonomisjef og kirkeverge skal sende årsregnskap inkludert årsberetning til sekretariatet umiddelbart etter ferdigstilling slik at sekretariatet kan forberede sak til kontrollutvalget	Kirkeverge/ økonomisjef	Umiddelbart etter ferdigstilling, i god tid før møte i kontrollutvalget

---

Saksnr: 2019/84-10
Saksbehandler: Roald Breistein

Saksgang

Utvalg	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd	13/21	18.05.2021

Forvaltningsrevisjon av økonomiarbeidet i menighetene og nytt økonomisystem - Status i arbeidet ved Deloitte

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering.

Sammendrag

Formålet med denne saken er at Deloitte skal orientere kontrollutvalget om hvor langt de er kommet i arbeidet med denne forvaltningsrevisjonen, om alt går etter planen og om det kan være aktuelt å justere bestillingen.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevet underskrift

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Kontrollutvalget bestilte forvaltningsrevisjon av økonomiarbeidet i menighetene og nytt økonomisystem i møte 20.04.2021 der det ble gjort slikt vedtak:

1. *Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjon av økonomiarbeidet i menighetene og nytt økonomisystem fra Deloitte AS, med utgangspunkt i forslag til prosjektplan og ev. innspill under drøftingen i møtet.*
2. *Ev. ny korrigert prosjektplan blir å sende sekretariatet innen 19.04.2021.*
3. *Det blir akseptert en samlet timerressurs på inntil 100 timer.*
4. *Det blir også akseptert opsjon på ev. presentasjon av rapporten i fellesrådet fakturert etter timeforbruk, inntil 6 timer.*
5. *Kontrollutvalget ønsker at revisjonsrapport er klar fra Deloitte sin side innen 01.10.2021, ferdig verifisert og med kirkevergens uttalelse vedlagt og/eller innarbeidet, slik at den kan behandles i kontrollutvalget i møte 19.10.2021 og i fellesrådet 27.10.2021.*

Av den godkjente prosjektplanen fremgår det at formålet med forvaltningsrevisjonen er:

«Formålet med prosjektet vil være å undersøke om økonomiarbeidet i menighetene fungerer tilfredsstillende, inkludert med hensyn til samarbeidet med Kirkevergen og regnskapsfører, og sett i sammenheng med overgangen til nytt økonomisystem.»

Med bakgrunn i prosjektet sitt formål har revisjonen formulert følgende problemstillinger:

- 1) *I hvilken grad er det etablert system, rutiner og praksis som sikrer at økonomiarbeidet i menighetene fungerer tilfredsstillende?*
  - a. *Er roller, ansvar og oppgaver for økonomiarbeidet i menighetene tydelig definert?*
  - b. *Er det utarbeidet tilstrekkelig med retningslinjer, rutiner og prosedyrer for økonomiarbeidet i menighetene?*
  - c. *I hvilken grad vurderer administrasjonslederne at økonomiarbeidet i menighetene fungerer på en tilfredsstillende måte?*
    - i. *Har administrasjonslederne mottatt tilstrekkelig opplæring i økonomiarbeid?*
    - ii. *Opplever administrasjonsledere at de har tilgang på tilstrekkelig kompetanse og systemstøtte (rutiner, verktøy mv.), som setter dem i stand til å skjøtte økonomiarbeidet i menighetene på en tilfredsstillende måte?*
      1. *Bidrar det nye økonomisystemet til et tilfredsstillende økonomiarbeid i menighetene?*
      2. *Har administrasjonslederne fått tilstrekkelig opplæring i det nye økonomisystemet?*
  - d. *Opplever administrasjonslederne å ha et hensiktsmessig og tilfredsstillende samarbeid innenfor økonomiområdet med:*
    - i. *Kirkevergen?*
    - ii. *Regnskapsfører?*

Av prosjektplanen går det videre frem at det er lagt inn slike avgrensinger i revisjonen:

«Forvaltningsrevisjonen er avgrenset til å gjelde økonomiarbeidet i menighetene i BKF, og vil bare unntaksvis berøre andre deler av BKF sitt økonomiarbeid ved at også samarbeidet på dette området skal undersøkes.»

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalget har myndighet til å gjennomføre forvaltningsrevisjoner mens det er fellesrådet som har myndighet til å vedta revisjonsrapporten, jf. regler for kontrollutvalget § 5.

Vurderinger og virkninger

I dette møtet vil Deloitte orientere om status og framdrift så langt i prosjektet. Deloitte blir også utfordret på å ta opp med kontrollutvalget dersom de ser forhold (røde eller gule flagg) som gjør at det bør gjøres endringer i bestillingen.

Konklusjon

Dersom det ikke kommer frem særskilte opplysninger, som f.eks. krever justering ift. prosjektplan, blir det anbefalt at kontrollutvalget tar informasjonen til orientering.

Saksnr: 2018/53-29
Saksbehandler: Roald Breistein

Saksgang

Utvalg	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd	14/21	18.05.2021

Kurs i regi av Deloitte høsten 2021

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget tilbyr at administrasjonen får kurskvoten for høsten 2021 til f.eks. kurs i økonomiarbeid for menighetsrådene.
2. Sekretariatet blir bedt om å ta seg av alt det praktiske med organisering, kunngjøring og avvikling av kurset, gjerne i samarbeid med administrasjonen i BKF.

Sammendrag

Denne saken legges frem for kontrollutvalget på bakgrunn av at Bergen kirkelige fellesråd har avtale med Deloitte AS om å levere 1 kursdag pr. år inkludert i fastprisen.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevet underskrift

Vedlegg

- 1 Kurstilbud

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Bergen kirkelige fellesråd har avtale med Deloitte AS som revisor med virkning fra 01.07.2018. I kontrakten som er inngått går dette frem av vedlegg B kravspesifikasjon punkt 3.3 opplæring:

«REVISOR skal legge frem for kontrollutvalget forslag om, og holde kurs for utvalget sine medlemmer, politisk nivå og/eller for medarbeidere i administrasjonen. Tema skal avtales med kontrollutvalget i det enkelte tilfelle. Omfang skal regnes til 1 kursdag pr. år. Slike kurs skal som en hovedregel holdes hos KUNDEN.»

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalget har vedtakskompetanse til å vedta gjennomføring av nødvendige kurs innen vedtatt budsjetttramme, jf. regler for kontrollutvalget i BKF § 7.

Vurderinger og virkninger

Deloitte har hittil gjennomført følgende kurs for kontrollutvalget og administrasjonen:

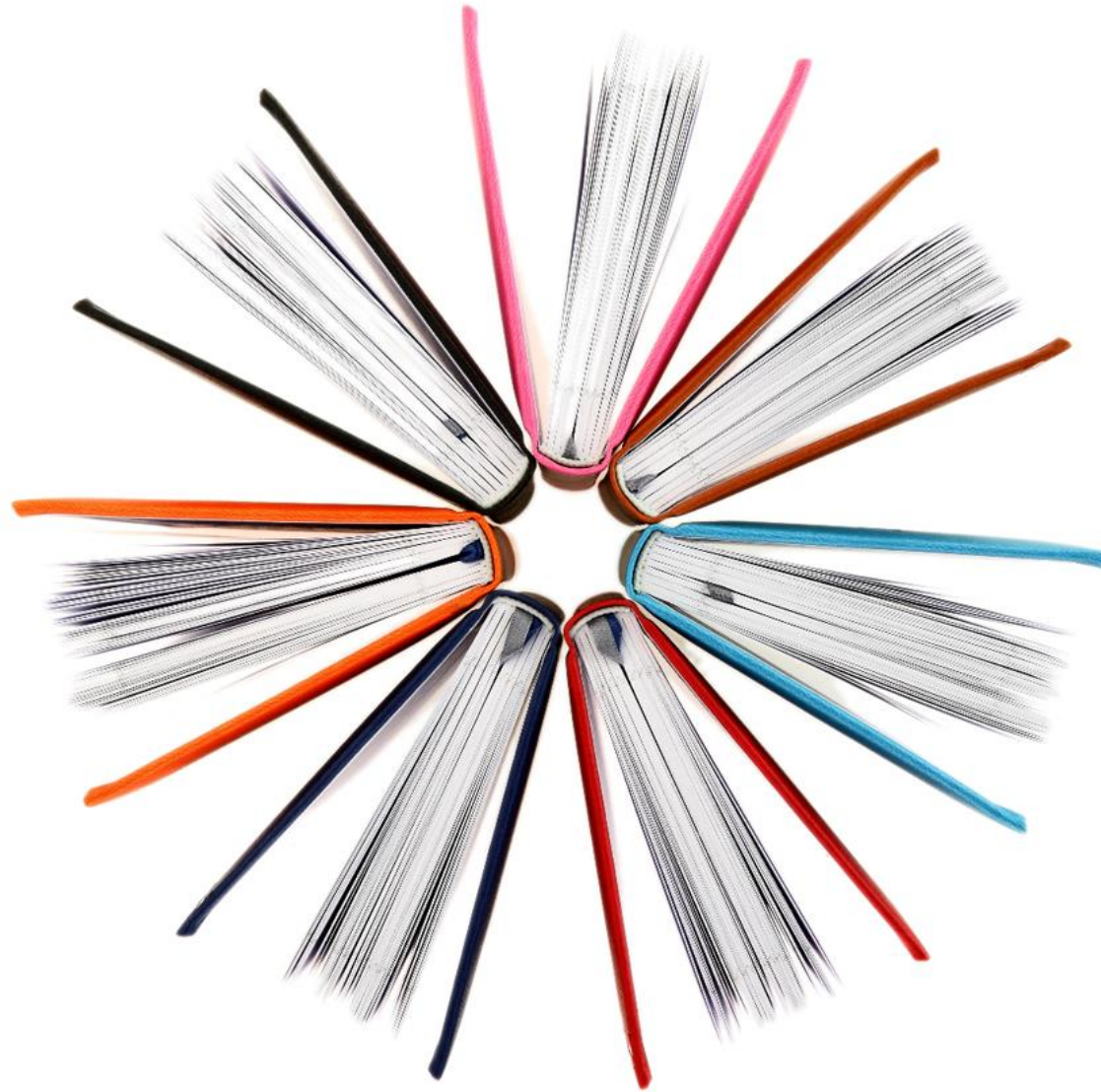
- Kurs i GDPR – ny personvernlov 04.12.2018
- Kurs i antikorrupsjon 28.05.2019
- Kurs i skatteplikt for administrasjonen november 2019
- Administrasjonen fikk kurskvoten for første halvår 2020
- Roller, ansvar og forvaltningsrevisjon november 2020
- Innføring i regnskap april 2021

Det blir nå lagt frem sak om hvilket kurs kontrollutvalget skal velge i høsthalvåret 2021. Deloitte sitt forslag til kurs som kan være aktuelle å holde for kontrollutvalget og/eller administrasjonen i BKF ligger ved saken. Det normale til nå har vært at slike kurs har hatt en varighet på 2 timer og de har blitt holdt i forbindelse med et kontrollutvalgsmøte.

Vi er kjent med at administrasjonen har tanker om å få i stand et kurs i økonomiarbeid for menighetsrådene. Deloitte vil kunne holde et slikt kurs og kontrollutvalget bør tilby at administrasjonen får kurskvoten høsten 2021 til dette formålet.

Konklusjon

Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget tilbyr at administrasjonen får kurskvoten for høsten 2021 til f.eks. kurs i økonomiarbeid for menighetsrådene. Videre bør utvalget be sekretariatet ta seg av det praktiske med organisering og avvikling av kurset, gjerne i samarbeid med administrasjonen i BKF.

**Hvilke kurs kan Deloitte tilby
til kontrollutvalget?**

	Tema	Stikkord	
1	Innføring i regnskap	<ul style="list-style-type: none"> - Grunnleggende innføring 	
2	Offentlige innkjøp	<ul style="list-style-type: none"> - Hva er hovedprinsippene i regelverket? 	
3	Merverdiavgift og merverdiavgiftskompensasjon	<ul style="list-style-type: none"> - Innføring i kompensasjonsordningen - Praktiske eksempler 	
4	Habilitet	<ul style="list-style-type: none"> - Kurset gir en innføring i regelverk knyttet til habilitet, hvordan habilitetsvurderinger kan gjøres og hvordan det kan etableres gode rutiner for å sikre at ansatte og folkevalgte ikke behandler saker hvor de er inhabile 	
5	GDPR og informasjonssikkerhet	<ul style="list-style-type: none"> - Grunnleggende prinsipper og krav 	
6	Arkivering, journalføring og offentlighet	<ul style="list-style-type: none"> - Innføring i ulike lovkrav (arkiv- og journalplikt, innsynsrett) - Typiske utfordringer 	
7	Utvalgte tema knyttet til forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll	<ul style="list-style-type: none"> - Hva er forvaltningsrevisjon og/eller eierskapskontroll? - Hvordan gjøre en god bestilling? - Hvordan følge opp en gjennomført revisjon? 	
8	Roller, rolleforståelse og ansvar i kontrollarbeidet	<ul style="list-style-type: none"> - Hva er kontrollutvalgets rolle og ansvar i kontrollarbeidet? - Hva er fellesrådets rolle og ansvar i kontrollarbeidet? - Hva er administrasjonens rolle og ansvar i kontrollarbeidet? 	
9	Roller og rolleforståelse i eierskapsforvaltning	<ul style="list-style-type: none"> - Innføring i ulike selskapsformer - Roller og rolleforståelse - Hvilke roller har eierrepresentanter, valgte styremedlemmer, osv. 	

	Tema	Stikkord	
10	Avstemming av regnskapet	<ul style="list-style-type: none"> - Hva bør en avstemming inneholde? - Hvor ofte bør avstemminger utarbeides? - Hvilke avstemminger skal utarbeides? - Hvilke regelverk gjelder på området? 	
11	Økonomisk internkontroll	<ul style="list-style-type: none"> - Fullmakter - Kontroller 	
12	Organisatorisk internkontroll	<ul style="list-style-type: none"> - Hva er internkontroll? - Hvordan oppnå tilfredsstillende internkontroll? 	
13	Innberetning av lønn	<ul style="list-style-type: none"> - Hvilke ytelser er avgiftspliktige og hvilke er oppgavepliktige? 	
14	Investeringsregnskap	<ul style="list-style-type: none"> - Krav til investeringsregnskap - Skille mellom driftsregnskap og investeringsregnskap - Hva skal bokføres i driftsregnskapet? - Hvilke kriterium skal være oppfylt for bokføring i investeringsregnskapet? 	
15	Andre regnskapsmessige problemstillinger	<ul style="list-style-type: none"> - Tilpasses etterspørsel og behov 	

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's approximately 286,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the "Deloitte Network") is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte Network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.

Saksnr: 2017/83-28
Saksbehandler: Roald Breistein

Saksgang

Utvalg	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd	15/21	18.05.2021

Ekstern revisor ny konkurranse - Fullmakt til kontrollutvalget

Forslag til innstilling

1. Fellesrådet gir kontrollutvalget fullmakt til å gjennomføre ny konkurranse om valg av revisor for Bergen Kirkelig Fellesråd. Tidsrammen må legges slik at den som blir valgt ut fra konkurransen, er revisor f.o.m. 01.07.2022.
2. Fullmakten omfatter gjennomføring av hele prosessen, herunder:
  - Utarbeiding og godkjenning av tilbudsdokument
  - Knytte til seg nødvendig hjelp.
  - Vurdere mottatte tilbud og innstille overfor fellesrådet på valg av revisor.

Sammendrag

Det er fellesrådet som velger revisor for BKF. Vedtaket blir gjort etter innstilling fra kontrollutvalget, som gjennomfører prosessen frem til valg av revisor.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevet underskrift

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Bergen Kirkelige Fellesråd benytter konkurranseutsetting av revisjonstjenestene, både for BKF, 25 menigheter og 1 barnehage. Nåværende avtaleperiode for revisjonstjenester gjelder til og med revisjon av regnskapet for 2021, det vil si til og med 30.6.2022. Fra 1.7.2022 må revisor for ny avtaleperiode være på plass. Det er dermed på tide med oppstart av prosess med ny konkurranse om kjøp av revisjonstjenester. Det blir anbefalt at fellesrådet gir kontrollutvalget noen fullmakter gjeldende denne konkurransen.

Vedtakskompetanse

Det er kontrollutvalget som har vedtakskompetanse til å gjennomføre prosess med konkurranseutsetting av revisjonstjenestene og lage innstilling til fellesrådet på valg av revisor, mens det er fellesrådet som gjør vedtak, jf. Regler for kontrollutvalget i Bergen Kirkelige Fellesråd § 4.

Vurderinger og virkninger

§ 4 i Regler for kontrollutvalget i Bergen Kirkelige Fellesråd lyder bl.a. slik:

«Kontrollutvalget gir innstilling til Fellesrådet når det skal velges revisor til å revidere BKF's årsregnskap.»

Kontrollutvalet er i reglene tildelt en sentral plass i denne prosessen i og med at fellesrådet skal gjøre vedtak etter innstilling fra utvalget. Det er sekretariatet til kontrollutvalget som forbereder saken for kontrollutvalget, jf. Regler for kontrollutvalget i Bergen Kirkelige Fellesråd § 7 som bl.a. lyder slik:

«Den som utfører sekretariatsfunksjoner for kontrollutvalget, er direkte underordnet utvalget og skal følge de retningslinjer og pålegg dette gir. Sekretariatet skal påse at de saker som behandles av kontrollutvalget, på forhånd er tilstrekkelig utredet.»

Ny kontraktsperiode skal starte fra 1.7.2022. For at en skal rekke å komme gjennom alle stegene i innkjøpsprosessen innen den tid må arbeidet starte opp relativt raskt, og det er helt avgjørende for gjennomføringen at kontrollutvalget får tildelt fullmakter for å gjennomføre prosessen.

Sekretariat for kontrollutvalet i Vestland fylkeskommune har erfaring med er rekke anskaffelser av revisjonstjenester for kommuner siden 2005, for BKF i 2018 og senest for 5 kommuner nå i 2021. Erfaringen fra dette arbeidet viser at prosessen tar lang tid for å sikre at man ivaretar alle formaliteter i tråd med lover og forskrifter. Det gjelder utarbeiding av konkurransegrunnlag, kunngjøring av konkurransen, evaluering av innkomne tilbud, tildeling av kontrakt og eventuell klagebehandling. Med vår erfaring bør konkurransen kunngjøres i november 2021 med frist for levering av tilbud medio januar 2022 for å være sikker på å rekke alle formaliteter innen ny kontraktsperiode skal starte opp 01.07.2022.

Konklusjon

Det blir anbefalt å gi fullmakt til kontrollutvalget til å gjennomføre prosessen med konkurranseutsetting av revisjonstjenestene for Bergen Kirkelige Fellesråd, men at det er fellesrådet som til slutt gjør vedtak om valg av revisor.

Saksnr: 2020/26-12
Saksbehandler: Roald Breistein

Saksgang

Utvalg	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd	16/21	18.05.2021

Eventuelt

Forslag til vedtak

Saken blir lagt frem uten forslag til vedtak.

Sammendrag

Det blir lagt opp til å ha eventuelt på saklisten for å ivareta det enkelte medlem i utvalget sin mulighet til å selv å ta opp saker eller gjøre vedtak i saker som ikke er på saklisten.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevet underskrift

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Det blir lagt opp til å ha eventuelt på saklisten for å ivareta det enkelte medlem i utvalget sin mulighet til å selv å ta opp saker eller gjøre vedtak i saker som ikke er på saklisten.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalget har vedtakskompetanse i denne saken, jf. regler for kontrollutvalget § 2 og 3.

Vurderinger og virkninger

Dersom det blir tatt opp saker som krever nærmere undersøkelser, eller innhenting av flere opplysninger, før en kan konkludere med at det er en sak for kontrollutvalget, bør utvalget be sekretariatet forberede sak om dette til neste møte.

Konklusjon

Formålet er å gi en åpning for å få nærmere undersøkelser av saker som kontrollutvalget ønsker å få utredet til neste møte, eventuelt til et senere møte i utvalget. Dessuten eventuelt å få orientering fra kirkevergen eller andre i et senere møte.

Referatsaker

RS 10/21 Vedtak i fellesrådet 28.04.2021 Årsmelding for kontrollutvalget 2020

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	28.04.2021	18/21

18/21 Kontrollutvalgets årsmelding 2020

Kontrollutvalgets forslag til vedtak

Fellesrådet godkjenner årsmelding 2020 for kontrollutvalget i BKF.

Møtebehandling i BKF - Bergen kirkelige fellesråd 28.04.2021:

BKF - Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar årsmeldingen 2020 fra kontrollutvalget i BKF til orientering